

Cənub Qaz Dəhlizi
Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc)
31 dekabr 2014-cü ilədək dövr üzrə
Müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək dövr üzrə

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat.....	2
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat.....	3
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

1. Şirkət haqqında ümumi məlumat.....	5
2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri.....	5
3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri	17
4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərhlər	20
5. Neft-qaz aktivləri	22
6. Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri.....	22
7. Avans ödənişləri	23
8. Asılı müəssisəyə investisiyalar	23
9. Asılı müəssisəyə verilmiş kredit.....	24
10. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər	24
11. Debitor borcları	25
12. Mal-material ehtiyatları	25
13. Digər cari aktivlər	25
14. Nizamnamə kapitalı	25
15. Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər	26
16. Uzunmüddətli borc öhdəlikləri və dövlət qrantı.....	26
17. Ticarət və digər kreditor borcları, hesablanmış öhdəliklər.....	27
18. Gəlirlər, hesablanmış gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər.....	27
19. Satışların maya dəyəri	28
20. Vergilər	28
21. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar	29
22. Müəssisələrin birləşməsi və biznes olmayan törəmə müəssisənin alınması	30
23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri	31
24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər.....	33
25. Hazırkı əməliyyat mühiti	38
26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr	38

Müstəqil auditorun hesabatı

Cənub Qaz Dəhlizi QSC-nin Direktorlar Şurasına və Səhmdarlarına

Biz Cənub Qaz Dəhlizi Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ("Şirkət") və onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2014-cü il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və 31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək dövr üzrə konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici qeydlərin icmalından ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mühakiməsindən, eləcə də fırıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və rəhbərlik tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsas təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Qrupun maliyyə vəziyyətini və 31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək dövr üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

21 sentyabr 2015-ci il

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)

	<u>Qeyd</u>	<u>2014</u>
Aktivlər		
Uzunmüddətli aktivlər		
Neft-qaz əmlakı	5	512,404
Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri	6	988,117
Avans ödənişləri	7	943,134
Asılı müəssisəyə investisiyalar	8	56,432
Asılı müəssisəyə verilmiş kredit	9	44,334
Digər uzunmüddətli aktivlər		2,335
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		2,546,756
Cari aktivlər		
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	10	212,198
Depozitlər	10	33,246
Debitor borcları	11	36,820
Hesablanmış gəlirlər	18	13,118
Mal-material ehtiyatları	12	13,152
Digər cari aktivlər	13	38,214
Cəmi cari aktivlər		346,748
Cəmi aktivlər		2,893,504
Kapital və öhdəliklər		
Kapital		
Nizamnamə kapitalı	14	100,000
Məcmu məzənnə fərqləri		(11,104)
Bölüşdürülməmiş mənfəət		13,208
Cəmi kapital		102,104
Uzunmüddətli öhdəliklər		
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	16	1,854,301
Dövlət qrantı	16	697,699
Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər	15	37,063
Təxirə salınmış gəlirlər	18	7,662
Təxirə salınmış vergi öhdəliyi	20	6,458
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		2,603,183
Cari öhdəliklər		
Ticarət və digər kreditör borcları	17	54,896
Hesablanmış öhdəliklər	17	131,945
Mənfəət vergisi üzrə kreditör borcları		1,376
Cəmi cari öhdəliklər		188,217
Cəmi kapital və öhdəliklər		2,893,504

Direktorlar Şurasının adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər

Əfqan İsayev, Baş Direktor

21 sentyabr 2015-ci il

Ramil Babayev, Maliyyə Direktoru

21 sentyabr 2015-ci il

Əlavə olunmuş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabat

(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)

	Qeyd	31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək
Gəlirlər	18	76,894
Satışların maya dəyəri	19	(28,433)
Ümumi mənfəət		48,461
Nəqletmə tarifləri		(1,594)
Ümumi və inzibati xərclər		(1,489)
Digər gəlir	16, 18	13,122
Əməliyyat fəaliyyətindən mənfəət		58,500
Faiz gəliri		3,338
Maliyyə xərcləri	16	(42,715)
Asılı müəssisələrin nəticələrində pay	8	(2,749)
Məzənnə fərqindən zərər, xalis		(1,955)
Vergidən əvvəl mənfəət		14,419
Mənfəət vergisi xərcləri	20	(1,211)
Dövr üzrə mənfəət		13,208
Digər ümumi zərər		
<i>Sonrakı dövrdə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnif edilməli olan digər ümumi zərər:</i>		
Xarici əməliyyatların çevrilməsi üzrə məzənnə fərqləri		(5,354)
Xarici asılı müəssisənin çevrilməsi üzrə məzənnə fərqləri		(5,750)
Dövr üzrə digər ümumi zərər		(11,104)
Dövr üzrə cəmi ümumi gəlir		2,104

Əlavə olunmuş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat

(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)

	Qeyd	31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək
Əməliyyat fəaliyyətləri		
Vergidən əvvəl mənfəət		14,419
<i>Vergidən əvvəl mənfəəti xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzləşdirmək məqsədilə aparılmış qeyri-nağd düzəlişlər:</i>		
Maliyyə xərcləri	16	42,715
Köhnəlmə və tükənmə	19	21,133
Asılı müəssisənin nəticəsində pay	8	2,749
Digər gəlir	16, 18	(13,122)
Faiz gəliri	12	(3,338)
Məzənnə fərqi zərər		817
<i>Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər:</i>		
Debitor borcları		(14,208)
Mal-material ehtiyatları		1,479
Hesablanmış gəlirlər		(8,844)
Digər aktivlər		(24,049)
Təxirə salınmış gəlirlər		(313)
Ticarət və digər kreditör borcları		(4,720)
Hesablanmış öhdəliklər		10,885
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə əldə edilmiş pul vəsaitləri		25,603
Alınmış faiz		2,823
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		28,426
İnvestisiya fəaliyyətləri		
Törəmə müəssisənin alınması, alınmış xalis pul vəsaitlərini çıxmaqla	22	(165,219)
Birgə layihələrdə bölünməyən payların alınması		(946,986)
Depozitlərin yerləşdirilməsi		(99,000)
Depozitlərin geri götürülməsindən daxilolmalar		65,754
Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri	7	(796,288)
Nəft-qaz əmlakına investisiyalar		(174,396)
Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərclərinə əlavələr		(180,509)
Asılı müəssisələrə investisiya	8	(8,260)
Digər alışlar		(2,003)
İnvestisiya fəaliyyətləri üzrə istifadə olunan xalis pul vəsaitləri		(2,306,907)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətləri		
Səhmdarlar tərəfindən kapital qoyuluşları	14	100,000
Borc öhdəliklərindən daxilolmalar	16	2,522,996
Borc öhdəliklərinin qaytarılması	16	(132,317)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətləri üzrə daxil olan xalis pul vəsaitləri		2,490,679
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım		212,198
Başlanğıcda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	9	-
İlin sonunda pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	9	212,198
Qeyri-nağd əməliyyat fəaliyyəti		
Layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün alınmış kredit üzrə dövlət qrantı	16	704,270

Əlavə olunmuş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat

(Məbləğlər min ABŞ dolları ilə ifadə edilir)

	Nizamnamə kapitalı	Məcmu məzənnə fərqləri	Bölüşdürülmə- miş mənfəət	Cəmi
31 mart 2014-cü il (başlanğıc)	-	-	-	-
Səhmdarlar tərəfindən kapital qoyuluşu	100,000	-	-	100,000
Dövr üzrə mənfəət	-	-	13,208	13,208
Digər ümumi zərər	-	(11,104)	-	(11,104)
31 dekabr 2014-cü il	100,000	(11,104)	13,208	102,104

Əlavə olunmuş qeydlər maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

1. Şirkət haqqında ümumi məlumat

Cənub Qaz Dəhlizi Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti ("Şirkət") Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 287 sayılı 25 fevral 2014-cü il tarixli Sərəncamı ilə yaradılmışdır. Şirkət 31 mart 2014-cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq təsis edilmişdir. Şirkətin 51%-i Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi tərəfindən təmsil olunan Azərbaycan Respublikasının hökumətinə ("Dövlət"), 49%-i isə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkətinə ("SOCAR") məxsusdur. Şirkət Azərbaycan Respublikasında yerləşir. Rəsmi ünvan: Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, AZ 1000, Neftçilər prospekti 73.

Şirkət "Şahdəniz" qaz-kondensat yatağının tam miqyaslı istismarı, Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin ("CQBK") genişləndirilməsi, Trans-Anadolu Boru Kəməri ("TANAP") və Trans-Adriatik Boru Kəməri ("TAP") layihələrində (birlikdə "Layihələr") Dövlətin iştirak paylarının birləşdirilməsi, idarə edilməsi və maliyyələşdirilməsi məqsədləri ilə təsis edilmişdir.

24 aprel 2014-cü il tarixində Şirkət 4 iyun 1996-cı il tarixli "Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şahdəniz perspektiv sahəsinin Kəşfiyyatı, İşlənməsi və Hasilatın Pay Bölgüsü haqqında Saziş"ə ("ŞD HPBS") uyğun olaraq Şahdəniz qaz-kondensat yatağının kəşfiyyatı və istismarında iştirak etmək üçün 100% mülkiyyətində olan SGC Upstream MMC ("SGC U") törəmə müəssisəsini təsis etmişdir.

25 aprel 2014-cü il tarixində Şirkət, digər işlərlə yanaşı, Azərbaycan və Gürcüstan hökumətləri arasında imzalanmış Hökumətlərarası Sazişə uyğun olaraq qazı Gürcüstandan keçirməklə Azərbaycandan Gürcüstan-Türkiyə sərhədinə nəql edilməsi üçün CQBK layihəsində iştirak etmək məqsədilə 100% mülkiyyətində olan SGC Midstream MMC ("SGC M") törəmə müəssisəsini təsis etmişdir.

31 iyul 2014-cü ildə Şirkət, öz törəmə müəssisəsi olan SGC U vasitəsilə Şahdəniz layihəsində 6.67% iştirak payını və Azərbaycan Qaz Təchizat Şirkətində ("AQTŞ") 5.336% səhm payını, eləcə də törəmə müəssisəsi olan SGC M vasitəsilə "South Caucasus Pipeline Company Limited" şirkətində ("CQBK şirkəti") 6.67% səhm payını, Şirkətin müvafiq törəmə müəssisələri (alıcılar qismində) və Azerbaijan (Shah Deniz) Limited ("AzSD") və Azerbaijan South Caucasus Pipelines Company ("AzSCP") şirkətləri (satıcılar qismində) arasında 29 aprel 2014-cü il tarixində bağlanmış Alqı-Satqı Müqaviləsinə ("ASM") əsasən almışdır.

23 iyul 2014-cü ildə Şirkət SOCAR-dan Türkiyə Respublikasının ərazisində TANAP layihəsinin icrası üçün təsis edilmiş TANAP Doğalgaz İletim A.Ş.-in (TANAP-ın Layihə şirkəti) 100% səhmlərinin alınması haqqında müqavilə imzalamışdır. TANAP-ın tikintisinin məqsədi təbii qazın ölkədə paylaşdırılması və Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikasının hökumətləri arasında imzalanmış Hökumətlərarası Sazişə uyğun olaraq qazın Türkiyə ərazisindən keçirilməklə Avropa ölkələrinə nəql edilməsidir.

23 iyul 2014-cü ildə Şirkət SOCAR-ın törəmə müəssisəsi olan SOCAR Energy Holdings AG-dən AzTAP GmbH-in 100% səhmlərini almaqla TAP AG-də (TAP-ın Layihə şirkəti) 20% səhmlərinin əldə edilməsi haqqında müqavilə imzalamışdır. TAP AG TAP layihəsinin planlaşdırılması, hazırlanması, maliyyələşdirilməsi və həyata keçirilməsi (o cümlədən TAP-ın tikintisi) və təbii qazın Avropa bazarlarına nəql edilməsi üçün təsis edilmişdir.

23 iyul 2014-cü ildə Şirkət, SGC U və SGC M vasitəçiliyi ilə, müvafiq olaraq, Şahdəniz layihəsində 10% iştirak payının və AQTŞ-də 8% iştirak payının AzSD-dən və CQBK şirkətində 10% iştirak payının AzSCP-dən alınması ilə bağlı Təxirə Salınmış Alqı-Satqı Müqaviləsinə ("TSASM") imzalamışdır. Razılaşmanın, alqı-satqının reallaşmasından öncəki şərtlər yerinə yetirilməklə, 2023-cü ilin mart ayında başa çatması gözlənilir. Əlavə məlumat 7-ci və 24-cü Qeydlərdə açıqlanır.

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası

Şirkətin və onun törəmə və asılı şirkətlərinin (birlikdə "Qrup") konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas mühasibat uçotu prinsipləri aşağıda təqdim edilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası (davamı)

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun 31 mart 2014-cü ildən (başlanğıc) 31 dekabr 2014-cü ilədək hesabat dövrünü ("31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan dövr") əhatə edən 31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan dövr üzrə ilk maliyyə hesabatlarıdır.

Konsolidasiya üçün əsas

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun və onun törəmə müəssisələrinin 31 dekabr 2014-cü il tarixinə maliyyə hesabatlarından ibarətdir.

Törəmə müəssisələr (xüsusi məqsədli müəssisələr daxil olmaqla) Qrupun nəzarət etmək imkanı olduğu bütün müəssisələrdir. Nəzarət bu halda yaranır ki, Qrup investisiya obyektində iştirakı ilə bağlı dəyişən zərəre məruz qalsın və ya gəlir əldə etmək hüququna malik olsun və investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququ vasitəsilə həmin gəlirlərə təsir etmək imkanını qazansın. Xüsusilə, Qrup investisiya obyektinə yalnız və yalnız o halda nəzarət edir ki, Qrup:

- ▶ Investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququna malik olsun (yəni mövcud olan səsvermə hüquqları hazırda investisiya obyektinin müvafiq fəaliyyətini idarə etmək imkanını versin);
- ▶ Investisiya obyektində iştirakla bağlı risk və ya dəyişən gəlirlər əldə etmək hüququna malik olsun; və
- ▶ Gəlirlərə təsir göstərmək üçün investisiya obyektinə üzrə nəzarəti istifadə etmək imkanına malik olsun.

Qrup səs çoxluğundan az paya və ya investisiya obyektində analoji hüquqlara sahib olanda Qrup investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını qiymətləndirərkən bütün müvafiq fakt və şəraitləri, o cümlədən aşağıdakıları nəzərdən keçirir:

- ▶ Investisiya obyektində digər səsvermə hüquqlarının sahibləri ilə müqavilə razılaşması;
- ▶ Digər müqavilə razılaşmalarından irəli gələn hüquqlar;
- ▶ Qrupun səsvermə hüquqları və potensial səs hüquqları.

Qrup investisiya obyektinə üzrə nəzarət hüququnun olub-olmadığını o halda yenidən qiymətləndirir ki, fakt və şəraitlər üç nəzarət elementindən bir və ya bir neçəsində dəyişiklik əlamətinin olduğunu göstərsin. Törəmə müəssisənin konsolidasiyası Qrup törəmə müəssisə üzərində nəzarət əldə edəndə başlayır və Qrup törəmə müəssisə üzrə nəzarəti itirəndə başa çatır.

Şirkətdaxili əməliyyatlar, qalıqlar və Qrup şirkətləri arasındakı əməliyyatlar üzrə reallaşmamış gəlirlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından silinir. Həmçinin, reallaşmamış zərərlər konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarından çıxarılır, lakin, köçürülmüş aktivin dəyərsizləşmə göstəricisi kimi nəzərə alınır. Lazım olduqda, törəmə müəssisələrin uçot siyasəti Qrup tərəfindən qəbul edilmiş qaydalara uyğun olmaq üçün dəyişdirilir.

Törəmə müəssisənin cəmi ümumi gəlirləri kəsir qalıq yaratdığı halda belə qeyri-nəzarət payına aid edilir.

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi alış metodu üzrə uçota alınır. Alışın dəyəri alış tarixindəki ədalətli dəyərlə ölçülən köçürülmüş ödəniş məbləği və satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payı məbləğinin məcmusu şəklində ölçülür. Hər bir müəssisə birləşməsi üçün alıcı müəssisə satın alınan müəssisədə qeyri-nəzarət payını satın alınan müəssisənin xalis müəyyən edilə bilən aktivlərinin proporsional payı ilə ölçür. Çəkilən alış məsrəfləri xərclərə silinir və inzibati xərclərə aid edilir. Qrup hər hansı müəssisəni satın aldıqda, o, müvafiq təsnifləşdirmə üçün və müqavilə şərtləri, iqtisadi şərait və alış tarixində qüvvədə olan şərtlərə əsasən təyin olunma üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktiv və passivlərini qiymətləndirir. Bura əsas müqavilədə əlaqədar törəmə alətlərin satın alınan müəssisə tərəfindən ayrılması da aid edilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Müəssisələrin birləşməsi (davamı)

Müəssisələrin mərhələli birləşməsi zamanı alıcı müəssisənin satın alınan müəssisədə hər əvvəlki mərhələdə sahib olduğu pay, alış tarixindəki ədalətli dəyərle yenidən qiymətləndirilir və yaranan gəlir və ya zərər il üzrə mənfəət və ya zərər kimi əks etdirilir.

Qeyri-nəzarət payı olan səhmdarlarla əməliyyatlar

Nəzarətin itirilmədiyi halda Qrupun törəmə müəssisədə olan iştirak payındakı dəyişiklik kapital əməliyyatları kimi (yeni pay sahibləri ilə olan əməliyyatlar kimi) uçota alınmalıdır. Bu cür hallarda nəzarət və qeyri-nəzarət paylarının balans dəyərlərinə, törəmə müəssisədə uyğun iştirak payının dəyişməsinə əks etdirəcək şəkildə düzəliş verilməlidir. Qeyri-nəzarət payına verilən düzəliş məbləği və ödənilən məbləğin ədalətli dəyəri arasındakı fərq birbaşa kapitalda uçota alınmalıdır və Qrupun pay sahiblərinə aid edilməlidir.

Birgə nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələr

Qrup birləşmə baş verdiyi tarixdən ümumi nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələrin uçotu üçün "payların birləşdirilməsi" metodunu tətbiq edir.

"Payların birləşdirilməsi" metoduna aşağıdakılar daxildir:

- ▶ Birləşən müəssisələrin aktivləri və öhdəlikləri balans dəyəri ilə əks etdirilir. Birləşmə tarixində ədalətli dəyərləri əks etdirmək və ya hər hansı yeni aktiv və ya öhdəliyi tanımaq üçün düzəlişlər aparılır. Yalnız mühasibat uçotu prinsiplərinin uyğunlaşdırılması məqsədilə düzəlişlərə yol verilir.
- ▶ Birləşdirmə nəticəsində heç bir "yeni" qudvil tanınmır. Tanınan yeganə qudvil birləşən müəssisələrin hər hansı birinə aid olan mövcud qudvildir. Ödənilmiş/köçürülmüş vəsait və alınmış xalis aktivlər arasında hər hansı fərq kapitalın tərkibində tanınır.
- ▶ Cəmi ümumi gəlir birləşmə baş verdiyi dövrdən birləşən müəssisələrin nəticələrini əks etdirir.

Biznes olmayan müəssisənin alınması

Qrup biznes olmayan müəssisəni alanda alış dəyərini alınan müəssisənin fərdi şəkildə müəyyən edilə bilən aktiv və öhdəlikləri arasında onların nisbi ədalətli dəyərləri əsasında, aşağıdakıları nəzərə almaqla, bölüşdürür:

- ▶ monetar aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyəri ilə tanınır;
- ▶ monetar aktivlər və öhdəliklərin ədalətli dəyəri çıxıldıqdan sonra alış dəyərinin qalan hissəsini qeyri-monetar aktivlərə və qeyri-monetar öhdəliklərə onların alış tarixində ədalətli dəyəri əsasında bölüşdürülür.

Asılı müəssisələrə investisiya

Asılı müəssisə Qrupun əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərdiyi müəssisədir. Əhəmiyyətli dərəcədə təsir investisiya obyektinin maliyyə siyasəti və əməliyyat prinsiplərinə dair qərarların qəbul edilməsində iştirak hüququ deməkdir, lakin həmin prinsiplər üzrə nəzarət və ya birgə nəzarəti nəzərdə tutmur.

Qrupun asılı müəssisəyə investisiyası pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən maliyyə hesabatlarına daxil edilir. Pay iştirakı üzrə uçot metoduna əsasən asılı müəssisədə investisiya ilkin olaraq maya dəyəri ilə tanınır. Alış tarixindən sonra asılı müəssisənin xalis aktivlərində Qrupun payındakı dəyişiklikləri tanımaq üçün investisiyanın balans dəyərində düzəlişlər edilir. Asılı müəssisəyə aid olan qudvil investisiyanın balans dəyərində daxil edilir, amortizasiyaya silinmir və fərdi şəkildə dəyersizləşmə baxımından yoxlanılır.

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat Qrupun asılı müəssisənin əməliyyatlarında payını əks etdirir. Həmin investisiya obyektlərinin digər ümumi gəlirində hər hansı dəyişiklik Qrupun digər ümumi gəlirinin tərkibində təqdim edilir. Bundan əlavə, asılı müəssisənin birbaşa kapitalında tanınmış dəyişikliklər olanda, Qrup müvafiq hallarda hər hansı dəyişiklikdə payını kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabatda tanıyır. Qrup ilə asılı müəssisə arasında əməliyyatlardan irəli gələn realizasiya olunmamış gəlirlər və zərərlər asılı müəssisədəki payın nisbətində silinir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Asılı müəssisələrə investisiya (davamı)

Asılı müəssisənin mənfəət və ya zərərində Qrupun məcmu payı mənfəət və ya zərər haqqında hesabatın özündə əməliyyat mənfəətindən kənar təqdim edilir və asılı müəssisənin vergidən sonra mənfəət və ya zərərinə və törəmə müəssisələrdə qeyri-nəzarət paylarını əks etdirir.

Asılı müəssisənin maliyyə hesabatları Qrupda olduğu kimi eyni hesabat dövrü üçün hazırlanır. Lazım olduqda, istifadə edilən uçot siyasətinin Qrupun qəbul etdiyi uçot siyasətinə uyğun olması üçün həmin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir.

Pay iştirakı üzrə uçot metodu tətbiq edildikdən sonra Qrup asılı müəssisəyə investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinin tanınmalı olub-olmadığını müəyyən edir. Hər hesabat tarixində Qrup asılı müəssisəyə investisiyanın dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutun olub-olmadığını müəyyən edir. Belə sübut olarsa, Qrup dəyərsizləşmənin məbləğini asılı müəssisənin bərpə oluna bilən dəyəri və onun balans dəyəri arasındakı fərq kimi hesablayır, sonra isə zərəri mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda "Asılı müəssisənin mənfəətində pay" kimi tanıyır.

Asılı müəssisə üzrə əhəmiyyətli dərəcədə təsir itirildikdən sonra Qrup qalan investisiyanı ədalətli dəyərle ölçür və tanıyır. Əhəmiyyətli dərəcədə təsir itirildikdən sonra asılı müəssisənin balans dəyəri ilə qalan investisiyanın ədalətli dəyəri və satışdan daxilolmalar arasında hər hansı fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

ŞD HPBS, CQBK və AQTŞ-yə investisiyalar

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Qrup layihənin aktivlərində müəyyən paya sahibdir və layihənin öhdəliklərində müəyyən paya görə məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda Qrupa bütün layihə üzrə çəkilmiş xərclərin və əldə edilmiş gəlirlərin müəyyən hissəsi aiddir. Beləliklə, Qrup ŞD HPBS-yə investisiyasını baza aktivlərində, öhdəliklərində, layihə üzrə çəkilmiş xərclərdə və əldə edilmiş gəlirdə payını tanımaqla uçota alır.

Qrup CQBK layihəsində iştirak payını CQBK şirkətində investisiyasına aid olan bölünməyən pay hesab edir və onu layihə üzrə müvafiq aktivlərdə, öhdəliklərdə, çəkilmiş xərclərdə və əldə edilmiş gəlirdə payını tanımaqla uçota alır.

İlkin tanınma zamanı Qrup ödənişin məbləğini ŞD HPBS və CQBK-dəki iştirak paylarına aid olan fərdi şəkildə müəyyən edilə bilən aktivlərə və öhdəliklərə, onların nisbi ədalətli dəyərləri əsasında bölüşdürmüşdür.

Qrup Şahdəniz Layihəsinin digər podratçı tərəfi və Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi ilə birlikdə təsis edilmiş AQTŞ şirkətində pay saxlayır. AQTŞ Şahdəniz qazının satılması ilə bağlı marketing, uçot, billing, ödəmə və digər inzibati əməliyyatlar üzrə hesabatların hazırlanması üçün təsis edilmiş xüsusi strukturlaşdırılmış müəssisədir və gəlir əldə etmədən/zərər çəkmədən fəaliyyət göstərir.

Xarici valyuta çevrilmələri

Konsolidasiya edilmiş hazırki maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər ABŞ dolları ilə təqdim edilir və xüsusi qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, yaxın minədək yuvarlaqlaşdırılır.

Şirkətin və onun törəmə müəssisələrinin funksional və hesabat valyutaları aşağıda təqdim edilir:

SGC Upstream MMC	ABŞ dolları
SGC Midstream MMC	ABŞ dolları
TANAP Dogalgaz İletim A.S.	ABŞ dolları
AzTAP GmbH	Avro

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əvvəlcə əməliyyat tarixinə qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini tətbiq etməklə, Qrupun müvafiq müəssisələrinin funksional valyutası ilə qeydə alınır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Xarici valyuta çevrilmələri (davamı)

Qrupun müvafiq müəssisəsinin funksional valyutası ilə ölçülməyən monetar aktiv və öhdəliklər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixinə qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrinə əsasən həmin müəssisənin funksional valyutasına çevrilir.

Qrupun müvafiq müəssisələrinin funksional valyutalarında yenidən ölçülmə nəticəsində yaranan məzənnə gəlir və zərərləri mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır.

Qrup müəssisələrinin əməliyyat nəticələri və maliyyə vəziyyəti funksional valyutası Qrupun hesabat valyutalarından fərqləndikdə və Qrupun hesabat valyutası ilə ölçülmədikdə aşağıdakı şəkildə Qrupun hesabat valyutasına çevrilir:

- (i) hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə aktiv və öhdəliklər, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixində qüvvədə olan yekun məzənnə ilə çevrilir;
- (ii) hər bir Ümumi gəlir haqqında Hesabat üzrə gəlir və xərclər orta məzənnə ilə yenidən qiymətləndirilir (həmin orta məzənnə əməliyyat tarixinə məzənnələrin məcmu təsirinə əsaslı şəkildə yaxın olmadıqda, gəlir və xərclər əməliyyat tarixinə qüvvədə olan məzənnə ilə çevrilir); və
- (iii) bütün məzənnə fərqləri kapital hesabında ayrıca komponent (məzənnə çevrilməsindən yaranan fərq) kimi əks etdirilir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsində istifadə olunan əsas valyuta məzənnəsi 1 Avro üçün 1.2139 ABŞ dolları olub.

Maliyyə alətləri – əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli, ilkin və ya amortizasiya olunmuş dəyərdə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında adi əməliyyatda aktivin satılması zamanı alınacaq və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödəniləcək qiymətdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarında və ya əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarında aparılması ehtimal edilir. Qrupun əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər.

Qrup müvafiq müşahidə olunan giriş məlumatlarının istifadəsini maksimallaşdırmaq və müşahidə olunmayan giriş məlumatlarının istifadəsini minimallaşdırmaqla müəyyən şərtlərə uyğun olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatın mövcud olduğu qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərləri qiymətləndirilmiş və ya açıqlanmış bütün aktivlər və öhdəliklər aşağıda təsvir olunan ədalətli dəyər iyerarxiyası daxilində ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi üçün bütövlükdə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında kateqoriyalara aid edilir:

- ▶ Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda bazar qiymətləri (təshih edilməmiş) mövcud olanlar;
- ▶ Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- ▶ Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətləri – əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dövrü surətdə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Qrup hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün bütövlükdə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

İlkin dəyər alışı tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitləri və ya pul vəsaitləri ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərle qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə bağlı olan əlavə xərcləri əks etdirir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri əməliyyat xərclərinə daxil edilmir.

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin qaytarılmasını çıxmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün işə dəyərsizləşmə zərərli üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və müvafiq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın aktiv və öhdəliklərinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində bölüşdürülməsi metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərler xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilən faiz dərəcəsidir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınma və ölçülmə

Maliyyə aktivləri, ilkin tanınma zamanı, müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, kreditlər və debitor borcları, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiya alətləri, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya effektiv hedcinqdə hedcinq alətləri kimi təyin edilmiş törəmə alətlərə təsnif edilir. Bütün maliyyə aktivləri ilkin olaraq ədalətli dəyərle tanınır.

Qrup heç bir maliyyə aktivini ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri və ya törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Sonrakı ölçülmə

Maliyyə aktivlərinin sonrakı ölçülməsi onların təsnifatından asılıdır.

Kreditlər və debitor borcları

Bu kateqoriya Qrupa daha çox aiddir. Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, müəyyən və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlk qiymətləndirmədən sonra bu maliyyə aktivləri dəyərsizləşməni çıxmaqla effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edərək amortizasiya hesablanmış dəyərlə qiymətləndirilir. Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsinin ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya ümumi gəlir haqqında hesabatda maliyyə gəlirinə daxil edilir. Dəyərsizləşmədən yaranan zərərlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda tanınır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri banklarda, kassada olan pul vəsaitləri və ya müddəti üç aydan çox olmayan qısamüddətli depozitlərdən ibarətdir.

Debitor borcları

Müddəti adətən 30-90 gün olan debitor borcları toplanmayan məbləğlər üçün ehtiyatı çıxmaqla ilkin hesab-faktura dəyəri ilə tanınır və uçota alınır.

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə aktivi (və ya, müvafiq hallarda, maliyyə aktivinin bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- ▶ Aktivdən pul vəsaitləri əldə etmək hüququnun vaxtı başa çatmışdır;
- ▶ Qrup özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və ya Qrup (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş və ya (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini nə köçürmüş, nə də özündə saxlamış, lakin aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Qrup hər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktivin ilkin tanınmasından sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və bu zərər hadisəsi maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə qiymətdən düşmüş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına debitorun və ya debitorlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə, müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (misal üçün vaxtı ötmüş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə bağlı Qrup əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi şəkildə və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Qrup mühüm olub-olmadığından asılı olmayaraq fərdi şəkildə ölçülmüş maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmamasını müəyyən edərsə, həmin aktivləri analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş və ya əks etdirilməyə davam edən aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinə dair obyektiv sübut olarsa, zərərin məbləği aktivin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasındakı fərq kimi ölçülür. Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivlərinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir.

Maliyyə öhdəlikləri

İlkin tanınma və ölçülmə

Maliyyə öhdəlikləri, ilkin tanınma zamanı, müvafiq olaraq, ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə öhdəlikləri, kredit və borc öhdəlikləri və ya effektiv hedcinqdə hedcinq aləti kimi təyin olunan törəmə alətlər kimi təsnif edilir.

Bütün maliyyə öhdəlikləri ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır, kredit və borc öhdəlikləri ilə bağlı olan maliyyə öhdəliklərinə isə birbaşa aid edilən əməliyyat məsrəfləri əlavə edilir.

Qrup ilkin tanınma zamanı heç bir maliyyə öhdəliyini ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan və ya effektiv hedcinqdə hedcinq aləti təyin olunan törəmə alət kimi təsnif etməmişdir.

Sonrakı ölçülmə

Maliyyə öhdəliklərinin sonrakı ölçülməsi onların aşağıdakı təsnifatından asılıdır:

Kreditlər və borc öhdəlikləri

Bu kateqoriya Qrupa daha çox aiddir. İlkin tanınmadan sonra müqavilə ilə müəyyən edilmiş ödəmə cədvəli olan faiz hesablanan kreditlər və borc öhdəlikləri daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə edilməklə amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülür. Gəlirlər və zərərlər konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda öhdəliklər uçotdan çıxarıldıqda, eləcə də effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə amortizasiya prosesi vasitəsilə əks etdirilir.

Amortizasiya hesablanmış dəyər satınalma zamanı tətbiq edilən endirimi və ya əlavə qiyməti və effektiv faiz dərəcəsi metodunun ayrılmaz hissəsi olan haqq və xərcləri nəzərə almaqla hesablanır. Effektiv faiz dərəcəsi metodunun amortizasiyası konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda maliyyə xərclərinə daxil edilir.

Əvvəlcədən müqavilə ilə müəyyən edilmiş ödəmə cədvəli olmayan borc öhdəlikləri faktiki müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq ölçülür.

Ticarət və digər kreditor borcları

Ticarət və digər kreditor borcları biznes tərəfdaşı öz müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirəndə hesablanır və ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınır, daha sonra isə effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri (davamı)

Uçotdan çıxarılma

Maliyyə öhdəliyi o halda uçotdan çıxarılır ki, həmin öhdəlik ya dayandırılmış, ya ləğv olunmuş, ya da müddəti bitmiş olsun.

Əgər mövcud maliyyə öhdəliyi eyni kreditör tərəfindən çox fərqli şərtlərlə başqası ilə əvəz edilərsə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri çox dəyişərsə, bu dəyişiklik və ya əvəz edilmə ilkin öhdəliyin uçotdan çıxarılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərq il üzrə konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda öz əksini tapır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri yalnız və yalnız tanınmış məbləğləri qarşılıqlı əvəz etmək üçün hal-hazırda qanuni hüquq olanda və müəssisənin ya hesablaşmanı netto əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti varsa, qarşılıqlı əvəz olunur və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ təqdim olunur.

Neft-qaz aktivləri

Neft-qaz aktivləri tələb olunanda yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə qeydə alınır. Bu xərclərə neft-qaz aktivlərinin dəyişdirilən hissələrinin dəyəri və tanıma meyarı qarşılananda uzunmüddətli tikinti layihələrinin borc öhdəlikləri üzrə xərcləri daxildir.

Bütün kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərçə silinir. Neft-qaz aktivlərinin əsas hissələrinin və ya komponentlərinin dəyişdirilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr istismardan çıxarılır.

Hər hesabat dövrünün sonunda rəhbərlik, neft-qaz aktivləri üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa dəyərini təxmin edir. Aktivin bərpa dəyəri, aktivin satış xərcləri çıxılmaqla ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin daha olmamasına və ya azala biləcəyinə dair əlamətlər olduqda, aktiv üzrə əvvəlki illərdə qeydə alınmış dəyərsizləşmə zərəri ləğv edilir.

Neft-qaz aktivlərinin satışından yaranan gəlir və zərər alınmış vəsaitlərin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Tamamlanmamış tikinti

Boru kəməri sistemlərinin tikintisi və gücünün genişləndirilməsi üçün layihələrə birbaşa və ya dolayısıyla aid olan bütün xərclər tamamlanmamış tikinti kimi kapitallaşdırılır. Tamamlanmamış tikinti maya dəyəri ilə uçota alınır və köhnəlmə hesablanır. Tamamlanmamış tikinti tamamlandıqı zaman əsas vəsaitlərə köçürülür.

Köhnəlmə, tükənmə və amortizasiya

Neft-qaz aktivləri üzrə kapitallaşdırılmış xərclərin köhnəlməsi, tükənməsi və amortizasiyası istehsal vahidi metodundan istifadə etməklə hesablanır və bu zaman əmlak alışıların dəyəri üçün təsdiq edilmiş ehtiyatlar, kəşfiyyat və istismar xərcləri üçün isə təsdiq edilmiş işlənmiş ehtiyatlar əsas götürülür.

İstehsal vahidinin amortizasiya dərəcəsinin tətbiq edildiyi baza aktivləri müəyyən edilərkən istismar quyularının planlaşdırılmış qrupu ilə əlaqədar dənizdə hasilat platformasının, terminalın dəyəri və çəkilmə digər istismar xərcləri, əlavə istismar quyuları qazılanadək, hələ qazılmamış quyulara aid olan istismar xərcləri qədər azaldılır. Eynilə, tükənmə dərəcəsi hesablanarkən yalnız əhəmiyyətli əlavə istismar xərcləri çəkildikdən sonra istehsal ediləcək təsdiq edilmiş ehtiyatlar təsdiq edilmiş işlənmiş ehtiyatlardan çıxarılır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Köhnəlmə, tükənmə və amortizasiya (davamı)

Boru kəməri sistemləri üzrə kapitallaşdırılmış xərclərin köhnəlməsi, tükənməsi və amortizasiyası boru kəmərlərinin istifadə dövrü ərzində birbaşa silinmə metodundan istifadə etməklə hesablanır. CQBK boru kəmərinin ehtimal edilən istifadə müddəti boru kəməri rəsmi olaraq istifadəyə verildiyi 25 noyabr 2006-cı il tarixindən etibarən otuz il təşkil edir. TANAP boru kəməri sisteminin ehtimal edilən istifadə müddəti boru kəməri rəsmi olaraq istismara verildiyi tarixdən 2061-ci ilədək olacaq.

Aktiv artıq onun istifadə müddətinin sonunda ehtimal edilən vəziyyətdədirsə, aktivin qalıq dəyəri Qrupun hazırda ehtimal edilən silmə xərclərini çıxmaqla aktivin silinməsindən əldə edəcəyi təqribi məbləğə bərabərdir. Aktivlərin qalıq dəyərləri və istifadə müddətləri hər hesabat dövrünün sonunda təhlil edilir və müvafiq düzəlişlər edilir.

Neftin və təbii qazın kəşfiyyatı, qiymətləndirilməsi və işlənməsi

Qrup neft və təbii qazın kəşfiyyatı, qiymətləndirilməsi və işlənməsi fəaliyyətində mühasibat uçotunun müvəffəqiyyətli cəhdlər metodundan istifadə edir. Yer təkinin işlənməsi hüququnu əldə etmək, texniki mümkünlüyü müəyyən etmək, müəyyən edilmiş ehtiyatların kommersiya faydasını qiymətləndirmək, eləcə də təsdiq edilmiş ehtiyatları tapan kəşfiyyat quyularını qazmaq və avadanlıqla təchiz etmək üçün çəkilən xərclər kəşfiyyat və qiymətləndirmə aktivlərinin tərkibində kapitallaşdırılır. Təsdiq edilmiş ehtiyatları tapmayan kəşfiyyat quyularının qazılmasına çəkilən xərclər, geoloji və geofiziki xərclər və təsdiq edilməmiş aktivlərin saxlanması ilə bağlı məsrəflər isə birbaşa xərc kimi tanınır.

Təsdiq edilmiş neft və təbii qaz ehtiyatları müəyyən ediləndə və rəhbərlik işləmənin aparılmasını təsdiq edəndə, müvafiq kapitallaşdırma məsrəfləri ilk öncə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilir və (tələb edilərsə) hər hansı dəyərsizləşmə zərəri tanınır, sonra isə qalıq neft-qaz aktivlərinə köçürülür. Kəşfiyyat və qiymətləndirmə mərhələsində amortizasiya hesablanmır.

Platforma kimi infrastruktur qurğularının tikintisi, quraşdırılması və ya tamamlanması, istismar quyularının, o cümlədən uğursuz istismar və ya konturlama quyularının qazılması və avadanlıqla təchiz edilməsi neft-qaz aktivləri daxilində kapitallaşdırılır. Neft-qaz aktivləri yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla maya dəyəri ilə qeydə alınır.

Avans ödənişləri

Avans ödənişləri, qarşı-tərəfin öhdəliklərini yerinə yetirməməsi riski yarananda, hər hansı ehtiyatı çıxmaqla ödənişin ilkin məbləği ilə tanınır və uçota alınır. Uzunmüddətli aktivlər üçün avans ödənişləri, eləcə də bir ildən uzun müddət ərzində təmin ediləcək avans ödənişləri uzunmüddətli avans ödənişləri kimi əks etdirilir.

Neft-qaz aktivlərinin dəyərsizləşməsi, tamamlanmamış tikinti, istismar xərcləri və digər qeyri-maliyyə aktivləri

Qrup hər bir maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat tarixində aktivin dəyərsizləşə biləcəyini göstərən hər hansı əlamətin olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər hər hansı əlamət olarsa və ya aktiv üçün dəyərsizləşmə testinin aparılması tələb olunursa, Qrup aktivin bərpa edilə bilən məbləğini hesablayır. Aktivin bərpa edilə bilən məbləği satış məsrəfləri çıxılmaqla aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin (PVYV) ədalətli dəyəri və onun istifadə dəyərindən daha yüksək olanıdır və hər hansı aktiv digər aktiv və ya aktivlər qrupu tərəfindən yaradılan pul vəsaitlərinin mədaxilindən əhəmiyyətli dərəcədə asılı olmayan pul vəsaitlərinin mədaxilini yaradırsa, həmin aktiv üçün fərdi olaraq müəyyən edilir. Aktivin və ya PVYV-in balans dəyərinin onun bərpa edilə bilən məbləğindən çox olduğu hallarda, aktiv dəyərsizləşmiş hesab edilir və onun dəyəri bərpa edilə bilən məbləğədək azaldılır.

Davam edən əməliyyatlar üzrə dəyərsizləşmə zərərləri (mal-material ehtiyatlarının dəyərsizləşməsi də daxil olmaqla) konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda dəyərsizləşən aktivin funksiyasına uyğun olan xərc kateqoriyalarında əks etdirilir. Bu halda dəyərsizləşmə həmçinin digər Ümumi gəlir haqqında Hesabatda əvvəlki yenidən qiymətləndirmənin məbləğine qədər əks etdirilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Mal-material ehtiyatları

Mal-material ehtiyatları maya dəyəri və xalis satış dəyəri arasında ən aşağı olan dəyerdə qeydə alınır. Xam neftin istehsal dəyəri orta çəki metodu ilə müəyyən edilir. Bu dəyər hər bir məhsulu cari yerinə və vəziyyətinə çatdırmaq məqsədilə fəaliyyətin adi gedişində çəkilən bütün xərcləri daxil edir. Xam neftin dəyəri alış dəyəri, tükənmə, köhnəlmə və amortizasiya dəyəri və qaimə xərclərindən ibarətdir. Xam neftin xalis satış dəyəri fəaliyyətin adi gedişində ehtimal edilən satış qiymətindən gözlənilən tamamlama və satış xərclərini çıxmaqla müəyyən edilir.

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, Şahdəniz HPBS-nin Podratçı Tərəfləri kontrakt sahəsində neft-qaz əməliyyatlarında işlədilən neft-qaz hasilatı aktivlərinin yekun ləğvini maliyyələşdirmək öhdəliyini daşıyırlar. Şahdəniz HPBS-yə uyğun olaraq, ləğv etmə işləri fondunun maksimal məbləği əsaslı məsrəflərin on faizindən artıq ola bilməz. Qrup aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərinin cəmi məbləğində payını Şahdəniz HPBS-nin şərtlərinə uyğun olaraq ilin sonuna kontrakt sahəsində neft-qaz əməliyyatları zamanı çəkilmiş bütün əsaslı məsrəflərə on faizlik limit tətbiq etməklə qiymətləndirir. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərinin cari dəyəri Qrup tərəfindən aktivlər quraşdırıldığı və ya istismara verildiyi zaman öhdəlik kimi qeydə alınır. Öhdəliyin məbləği 31 dekabr 2014-cü il tarixinə öhdəliyə xas olan risklərin təsiri nəzərə alınmaqla düzəliş aparılmış 5.77% risksiz dərəcə ilə diskontlaşdırılmış gələcək aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərin cari dəyərinə bərabərdir. Öhdəliyin məbləğinə bərabər olan məbləğdə müvafiq maddi aktiv yaradılaraq neft-qaz hasilatı aktivlərinin dəyərinə daxil edilir. Daha sonra isə bu məbləğ neft-qaz hasilatı aktivlərinin bir hissəsi kimi təsdiq edilmiş ehtiyatlar əsasında hasilat həcminə müvafiq olaraq köhnəlir və gəlirdən silinir. İstismardan çıxarmanın təxmin edilmiş vaxtında və ya dəyərində dəyişikliklər ehtiyata düzəliş etməklə və neft-qaz hasilatı aktivlərinə müvafiq düzəliş etməklə perspektiv qaydada nəzərə alınır. Ləğv etmə öhdəliyi üzrə diskontlaşdırılmış dəyərə düzəliş maliyyə xərcinə daxil edilir.

Gürcüstan və Azərbaycan hökumətləri arasında imzalanmış "Ev Sahibi Hökumət Anlaşması" ("ESHA") uyğun olaraq ESHA-ya xitam verildikdən sonra 30 gündən gec olmayaraq CQBK şirkəti, boru kəmərinin istismardan çıxarılması öhdəliklərinin yerinə yetirilməsinə dair həmin Hökumətlərə istismardan çıxarma planını təqdim etməlidir. Aktivin istismardan çıxarılması öhdəliyinin məbləği CQBK şirkətinin səhmdarları tərəfindən kapitallaşdırılır.

Türkiyə hökuməti ilə imzalanmış ESHA-ya uyğun olaraq Qrup anlaşma müddəti başa çatdıqdan sonra (2061) bütün istismardan çıxarma öhdəliklərini yerinə yetirməlidir. Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının tarixinə Qrup TANAP sistemində tikinti işlərini yerinə yetirməmişdir, bu da sistemin istismardan çıxarılmasını tələb edə bilər.

Dövlət qrantları

Dövlət qrantları onların Qrup tərəfindən alınacağına və Qrupun bu qrantlarla bağlı bütün şərtləri yerinə yetirəcəyinə əsaslı əminlik olanda uçota alınır. Grant xərc maddəsinə aid olanda müvafiq xərcin çıxılmaları kimi tanınır, aktivə aid olanda isə əlaqəli aktivin ehtimal edilən istifadə müddəti üzrə bərabər məbləğdə gəlir kimi tanınır.

Bazar dərəcəsindən aşağı faiz dərəcəsi ilə dövlət bondundan əldə edilən fayda dövlət qrantı kimi uçota alınır. Belə fayda buraxılmış bondun ilkin ədalətli dəyəri ilə alınmış daxilolmalar arasındakı fərq kimi ölçülür.

Mənfəət vergisi

İlkin konsolidasiya edilmiş hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya qüvvəyə minmiş müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri digər ümumi gəlirlərdə və ya bilavasitə kapitalda uçota alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, il üzrə mənfəət və ya zərər kimi əks etdirilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Mənfəət vergisi (davamı)

Qrup CQBK şirkətinin vergi öhdəliklərində (xüsusilə Azərbaycanda mənfəət vergisi, Gürcüstanda mənfəət vergisi və Gürcüstanda minimal vergi öhdəlikləri) 6.67% payının maliyyələşdirilməsi görə məsuliyyət daşıyır.

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Podratçı Tərəflər mənfəət vergisinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Lakin Şahdəniz HPBS-nə uyğun olaraq Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət müəssisəsi xam neftin və təbii qazın satışları üzrə daxilolmalardan hər bir podratçı tərəfin mənfəət vergisinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Müvafiq olaraq qrup mənfəət vergisini və əlaqəli gəlirləri konsolidasiya edilmiş mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanıyır.

Türkiyə ilə Azərbaycan hökumətləri arasında imzalanmış ESHA-ya uyğun olaraq Qrup boru kəməri istismara verildikdən sonra TANAP layihəsi ilə bağlı mənfəət vergisi ödəməlidir. Müvafiq olaraq, Qrup tikinti mərhələsində mənfəət vergisindən azaddır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında onların balans dəyəri arasında yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam hesablanır. Təxirə salınmış vergi aktiv, qüvvədə olan və ya hesabat tarixinə qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə (və qanunvericiliyə) əsasən hesablanır və müvafiq təxirə salınmış vergi aktivinin realizasiya ediləcəyi və ya təxirə salınmış vergi öhdəliyinin yerinə yetiriləcəyi halda tətbiq edilməsi gözlənilir.

Təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi cari vergi aktivləri və cari vergi öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq olduqda, eləcə də qalıqları xalis şəkildə əvəzləşdirmək niyyəti mövcud olduğu halda təxirə salınmış vergi aktiv və öhdəlikləri eyni vergi orqanı tərəfindən vergiyə cəlb edilən müəssisə və ya vergiyə cəlb edilən ayrı-ayrı müəssisələrə tətbiq edilmiş vergilərə aid olduqda həyata keçirilə bilər. Təxirə salınmış vergi aktivləri müvəqqəti fərqlərin istifadə olunması üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, Qrupun müvəqqəti fərqlərin bərpası dövrünə nəzarət etməsi və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, törəmə və asılı müəssisələrə investisiyaların qoyulmasından yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər üçün ehtiyatın, eləcə də əsas vəsaitlərin ilkin dəyəri üzrə müvafiq düzəlişlərin uçota alınması və sonrakı dövrdə qiymətləndirilməsindən yaranan müvəqqəti fərqlər üçün tam şəkildə hesablanır.

Gəlirlərin tanınması

Gəlirlər, Qrupun iqtisadi fayda əldə etməsi gözlənildikdə və etibarlı şəkildə ölçülə bildikdə tanınır. Gəlirlər alınmış və ya alınacaq vəsaitin ədalətli dəyəri ilə, endirim, güzəşt, əlavə dəyər vergisi və digər vergi və ya rüsumları çıxmaqla və ödənişin müəyyən edilmiş şərtlərini nəzərə almaqla ölçülür.

Xam neftin (kondensatın) və qazın satışı ilə əlaqədar gəlirlər, xam neftin və qaz kondensatının ümumi həcmində paya mütənasib olaraq, Şahdəniz HPBS-nin şərtlərinə müvafiq olaraq hasil edilmiş neft və qaz üzrə mülkiyyət hüququ ötürüldüyü zaman əhəmiyyətli risk və faydalar müştəriyə keçəndə uçota alınır. Qrupun aldığı faktiki neft həcmi Qrupa çatması həcmdən fərqlənə bilər və bunun nəticəsində overlift/anderlift yaranır. Anderlift, satış kimi xam neftin yüklənmə məntəqəsində anderlifter tərəfindən overlifərə satışı zamanı uçota alınır. Overlift, alışı kimi xam neftin overlifertərəfindən anderlifterdən alınması zamanı uçota alınır. Anderliftin həcmi Qrupun maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında aktiv kimi, overliftin həcmi isə öhdəlik kimi göstərilir. Overlift öhdəliyi və ya anderlift aktivinin ilkin uçotu yüklənmə tarixinə xam neftin bazar qiyməti ilə aparılır. Overlift/anderlift öhdəlikləri və aktivlərinin hesabat tarixindən sonrakı dövrdə uçotu müvafiq əməliyyat sazişlərində nəzərdə tutulan şərtlərdən asılıdır. Bu cür şərtlər tərəflər arasında overlift/anderlift qalıqlarının nağd pulla hesablaşmasına imkan yaradarsa, həmin qalıqlar ilkin uçotdan sonrakı hesabat tarixlərinə ədalətli dəyərdə yenidən qiymətləndirilir. Xam neftin təhvilə nəticəsində yaranmış overlift/anderlift qalıqları ilkin uçotdan sonrakı hesabat tarixlərinə balans dəyəri və ədalətli dəyərdən ən aşağı olanı ilə qeydə alınır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

2. Mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Gəlirlərin tanınması (davamı)

"BP Exploration (Shah-Deniz) Limited" şirkəti, Şahdəniz HPBS-nin Operatoru ("ŞD Operatoru") ŞD HPBS-nin Podratçı Tərəflərinə hər rüb Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında Hesabat təqdim edir və həmin hesabatda, digər məlumatlarla yanaşı, ŞD HPBS-nin hər bir tərəfinə çatacaq yekun xam neftin və qazın həcmi müəyyən etmək üçün tətbiq ediləcək xam neftin və qazın yekun xalis dəyəri göstərilir. Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında faktiki Hesabat hazır olmayanda Qrup gəliri ŞD Operatorun təqdim etdiyi Şahdəniz Neft-Qaz Payı haqqında ilkin Hesabat əsasında uçota alır. Uçota alınan gəlirə, onun hesablanması üçün istifadə edilmiş ilkin xam neftin dəyəri faktiki xam neftin xalis dəyərindən fərqli olanda, yenidən baxıla bilər. Gəlirlərin yenidən baxılmasını (əgər aparılırsa) Qrup təxminlərdə dəyişiklik kimi hesab edir və onu cari ilin ümumi gəlir haqqında hesabatında əks etdirir.

İşçilərə ödənişlər

Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülənlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (məs. səhiyyə xidmətləri və uşaq bağçaları) Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlərin göstərdiyi ildə hesablanır.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Hazırkı maliyyə hesabatlarında əlaqəli tərəflər dedikdə, tərəflərdən birinin digər tərəfə nəzarət etmək və ya digər tərəfin maliyyə və əməliyyat qərarlarının çıxarılmasına mühüm təsir göstərmək imkanına malik olması nəzərdə tutulur. Hər bir mümkün əlaqəli tərəf münasibətləri nəzərdən keçirilərkən münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də diqqət yetirilir.

Əlaqəli tərəflər öz aralarında əlaqəli olmayan tərəflərin apara bilmədiyi əməliyyatları həyata keçirə bilər. Bununla yanaşı, əlaqəli tərəflər arasında aparılan əməliyyatların şərtləri, müddətləri və məbləğləri əlaqəli olmayan tərəflər arasında aparılan əməliyyatlarla eyni olmağa bilər. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların xüsusiyyətindən irəli gələrək, onların kommersiya cəhətdən müstəqil əməliyyatlar kimi hesab edilməsi gözlənilə bilməz.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün vəsaitlərin xərclənməsinin tələb edilməsi və etibarlı qiymətləndirmə aparmaq imkanının olması ehtimal edilməyəndə, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında şərti öhdəliklər nəzərə alınmır. Şərti aktiv konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında nəzərə alınmır, lakin, iqtisadi fayda əldə etmək ehtimalı mövcud olanda açıqlanır.

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən mülahizələrin, təxminlərin və fərziyyələrin işlədilməsini tələb edir, bunlar isə hesabatda daxil edilən aktiv və öhdəliklərin, gəlir və xərclərin məbləğlərinə və hesabat dövrünün sonunda təəhhüdlərin, zəmanətlərin və potensial öhdəliklərin açıqlamalarına öz təsirini göstərir. Bu fərziyyələrlə və təxminlərlə bağlı qeyri-müəyyənlik gələcək dövrlərdə təsire məruz qalmış aktiv və ya öhdəliyin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişin edilməsini tələb edən nəticələrə gətirib çıxara bilər.

Rəhbərlik müntəzəm olaraq, gəlirlərin tanınması və şərti aktiv və öhdəliklərə aid olan təxminlər də daxil olmaqla, öz təxminlərini qiymətləndirir. Rəhbərlik öz təxminlərini mövcud şəraitdə müxtəlif xüsusi bazar fərziyyələri ilə əsaslandırır və bununla aktivlərin digər mənbələrdən əldə edilə bilməyən balans dəyərləri haqqında ehtimallara əsas yaradır. Müxtəlif ehtimal və ya şərtlərdən asılı olaraq, faktiki nəticələr bu təxminlərdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Növbəti maliyyə ilində aktiv və öhdəliklərin balans məbləğlərində ciddi düzəlişlərin aparılması riskinə səbəb olan, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixinə olan gələcəyə və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliklərinin digər əsas mənbələrinə dair əsas fərziyyələr aşağıda müzakirə edilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri (davamı)

Ehtiyatların qiymətləndirilməsi

Hesabatda göstərilən təsdiq edilmiş və mümkün ehtiyatların çıxarıla bilən həcmələri qiymətləndirildiyi zaman gələcək pul hərəkətləri üçün əmtəə qiymətləri, məzənnə dərəcələri, diskont dərəcələri və istehsal və nəqliyə xərcləri ilə bağlı subyektiv fərziyyələr nəzərə alınır. Bundan əlavə, rezervuarların həcmi, forması, dərinliyi və kəmiyyətini və onların gözlənilən istismarını qiymətləndirmək məqsədilə mürekkəb geoloji və geofiziki modellərin şərhinə də tələb olunur. Ehtiyatların qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilən iqtisadi, coğrafi və texniki amillər vaxtaşırı olaraq dəyişə bilər, hesabat verilmiş ehtiyatlarda dəyişikliklər gözlənilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərə görə aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklərinə təsir göstərə bilər. Ehtiyatlar ümumi gəlir haqqında hesabatda köhnəmə, tükənmə və amortizasiya xərcləri məbləğinin ayrılmaz hissəsidir.

Təbii qaz və kondensat ehtiyatları Dövlətlə podratçı tərəflər arasında hasilatın bölünməsi normasında dəyişikliyə görə qiymətin dəyişməsinə əsaslanır. Təbii qazın qiymətləri uzunmüddətli satış müqavilələrinin müddəaları əsasında hesablanır və xam neftin qiymətlərindən və digər amillərdən asılıdır. Müqavilə qiymətləri müqavilə şərtləri əsasında hesablanır. Ehtiyatların qiymətləndirilməsində istifadə edilmiş cari uzunmüddətli Brent FOB neftinin ehtimal olunmuş qiyməti konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın tarixinə əlli yeddi ABŞ dolları otuz üç sent (57.33 ABŞ dolları) təşkil edir.

Qiymətləndirilmiş kommersiya ehtiyatlarının səviyyəsi, həmçinin, Qrupun işlənmə və hasilat aktivlərinin balans dəyərinin dəyərsizləşməsinin müəyyən edilməsində mühüm amildir.

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər

2-ci Qeyddə göstərilən kimi, ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, Qrup Şahdəniz yatağının neft-qaz ehtiyatlarının yetmiş faizi (70%) hasil edildikdə ləğv etmə fonduna vəsaitlər ayırması olacaqdır. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər belə öhdəliklərə xas olan risklərə uyğunlaşdırılmış risksiz dərəcə ilə diskontlaşdırılmış, hazırda işlənilən aktivlərlə bağlı gözlənilən ayırmaların məbləğində əks etdirilir. Bu qiymətləndirmə Qrupdan gözlənilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin vaxtını proqnozlaşdırmağı və Qrupun öhdəliklərinə xas olan risksiz dərəcəyə düzəliş etməyi tələb edir və beləliklə də, qeyri-müəyyənliyə məruz qalır. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklərin qiymətləndirilməsi ləğv etmə fonduna ayırmaların 2029-cu ildə başlaması fərziyyəsinə əsaslanır. Əlavə məlumat 15-ci Qeyddə açıqlanır.

Hesablamada istifadə edilmiş ehtimal edilən diskont dərəcəsi rəhbərliyin ehtimal etdiyi dərəcədən 1% çox / az olsa, ehtiyatın balans dəyəri, müvafiq olaraq, 5,694 ABŞ dolları az / 6,842 ABŞ dolları çox olardı.

Təxirə salınmış və hesablanmış gəlirlər

İlin sonuna Şahdəniz HPBS əsasında Qrupun overlift and anderlift mövqeyində olmasını qiymətləndirərkən, Qrup xam neftin bir bareli üçün əlli yeddi ABŞ dolları otuz üç sent (57.33 ABŞ dolları) məbləğində 31 dekabr 2014-cü il tarixinə qüvvədə olan bazar qiymətini istifadə edir.

Neft-qaz aktivlərinin əvəzinin ödənilməsi

Hər hesabat dövründə Qrup dəyərsizləşmə əlamətinin mövcudluğu baxımından hər bir aktivi və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidi ("PVYV") yoxlayır. Dəyərsizləşmə əlaməti mövcuddursa, bərpa edilə bilən məbləğin rəsmi qiymətləndirilməsi aparılır. Bərpa edilə bilən məbləğ – satış xərclərini çıxmaqla ədalətli dəyər və ya istifadə dəyərinin daha yüksək olanıdır. Bu qiymətləndirmələr uzunmüddətli neft qiymətləri, diskont dərəcələri, əməliyyat xərcləri, gələcək kapital tələbləri, istismardan çıxarma xərcləri, kəşfiyyat potensialı, ehtiyatlar və əməliyyat nəticələri (buna hasilat və satış həcmi daxildir) kimi qiymətləndirmə və fərziyyələrin istifadə edilməsini tələb edir. Bu qiymətləndirmə və fərziyyələr risk və qeyri-müəyyənliklərə məruz qalır. Beləliklə də, şəraitlərin dəyişməsinin bu təxminlərə təsir göstərməsi ehtimalı var, bu isə aktivlərin və/ya PVYV-lərin bərpa edilə bilən dəyərinə təsir göstərə bilər.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

3. Əhəmiyyətli uçot mülahizələri, təxminləri və fərziyyələri (davamı)

Neft-qaz aktivlərinin əvəzinin ödənilə bilməsi (davamı)

Qrupun fəaliyyətinin xarakterini nəzərə alaraq, aktivin və ya PVYV-lərin ədalətli dəyəri haqqında məlumatın müəyyən edilməsi praktiki cəhətdən mümkün deyil. Nəticədə, aşağıda təsvir edilən dəyərsizləşmə testinin aparılmasında istifadə edilən bərpa edilə bilən məbləğ istifadə dəyəridir. İstifadə dəyərinin dəyərləndirilməsi zamanı pul vəsaitlərinin ehtimal edilən gələcək hərəkəti pul vəsaitlərinin və aktivlər üçün səciyyəvi risklərin dəyərləndirilməsi zamanı cari bazar dəyərləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki diskont dərəcəsindən istifadə edilməklə onların cari dəyərinə diskont edilir. Qrup istifadə dəyərinə adətən rəhbərlik tərəfindən təsdiq edilmiş maliyyə büdcələrindən diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modelindən istifadə etməklə təxmin edir.

İstifadə dəyərinin hesablanması istifadə edilən əsas fərziyyələr

İstifadə dəyərinin hesablanması əsasən aşağıdakı mülahizələrə həssasdır:

Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin müəyyən edilməsi

PVYV digər aktivlər və ya aktivlər qrupundan əldə edilən pul vəsaitlərinin hərəkətindən əsas etibarlı ilə müstəqil olan aktivlər qrupunun müəyyən edilə bilən ən kiçik qrupudur. Rəhbərliyin qiymətləndirməsinə görə, CQBK, TANAP və TAP layihələrinin tikintisinin yekun məqsədi Şahdəniz yatağından təbii qazın Gürcüstan, Türkiyə və Avropa bazarlarına çatdırılmasıdır. Buna görə də bütün bu layihələr bir PVYV hesab edilir və dəyərsizləşmə testi bütün Qrup səviyyəsində yerinə yetirilmişdir.

Əsaslı məsrəflər

Qiymətləndirilmiş hasilat həcmələrini saxlamaq üçün tələb olunan əsaslı məsrəflər xüsusi yataq üçün uzunmüddətli işlənmə planlarına əsaslanır.

Xam neftin qiyməti

Əmtəə qiymətlərinin proqnozu ictimaiyyətə açıqdır.

Əgər hesablamada istifadə edilən proqnozlaşdırılmış qiymətlər rəhbərliyin qiymətləndirməsindən beş ABŞ dolları (5.0 ABŞ dolları) aşağı olsa, bu heç bir dəyərsizləşmə zərəri ilə nəticələnməyəcəkdir.

Diskont dərəcəsi

Pul vəsaitlərinin hərəkəti proqnozuna tətbiq edilən vergidən sonra diskont dərəcəsi PVYV üçün 6%-dir. Diskont dərəcəsi Qrupun konkret hallarına əsasən hesablanır və aktiv üzrə hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə bağlı xüsusi riskləri nəzərə almaqla düzəliş edilmiş artan borc öhdəliyi dərəcəsindən törəyir. Əgər hesablamalarda istifadə edilən ehtimal edilən diskont dərəcəsi rəhbərliyin ehtimallarından 0.5 faiz çox olarsa, bu, dəyərsizləşmə zərəri ilə nəticələnməzdi.

Şerti öhdəliklər

Öz xüsusiyyətinə görə şerti öhdəliklər yalnız bir və ya bir neçə gələcək hadisə baş verəndə yerinə yetirilməlidir. Şerti öhdəliklərin qiymətləndirilməsi gələcək hadisələrin nəticələri ilə bağlı əhəmiyyətli fərziyyələrin və mühakimənin tətbiqi ilə səciyyələnir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərtlər

Buraxılmış, lakin Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları buraxıldığı tarixə hələ qüvvəyə minməmiş standartlar aşağıda göstərilir. Qrup aşağıda qeyd olunmuş bu standart və şərtlərin gələcək dövrlərdə tətbiqinin açıqlamalara, maliyyə vəziyyətinə və ya xidmətlərin nəticələrinə təsir göstərəcəyini gözləyir. Qrup həmin standartlar qüvvəyə mindikdə onları qəbul etmək niyyətindədir.

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-nin yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya maliyyə alətləri layihəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir və 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə" adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-nin bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir, həmçinin erkən tətbiq etməyə icazə verilir. Retrospektiv qaydada tətbiq edilməsi tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. İlk dəfə tətbiq etmənin tarixi 1 fevral 2015-ci il tarixindən əvvəl olduğu halda 9 sayılı MHBS-nin əvvəlki (2009, 2010 və 2013-cü illərin) versiyalarının erkən tətbiqinə icazə verilir. 9 sayılı MHBS-nin qəbul edilməsi Qrupun maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir göstərir, lakin Qrupun maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə toxunmur.

2010-2012-ci illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu təkmilləşdirmələr 1 iyul 2014-cü ildən qüvvəyə minir və onların Qrupun maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

16 sayılı MUBS "Əsas vəsaitlər" və 38 sayılı MUBS "Qeyri-maddi aktivlər"

Dəyişikliklər retrospektiv qaydada tətbiq edilir və 16 sayılı MUBS və 38 sayılı MUBS-də izah edilir ki, aktivlər ümumi və ya xalis balans dəyərində müşahidə edilə bilən məlumatlara istinad edilməklə yenidən qiymətləndirilə bilər. Buna əlavə olaraq, yığılmış köhnəmə və ya amortizasiya aktivlərin ümumi və balans dəyəri arasındakı fərqə ifadə edilir.

24 sayılı MUBS "Əlaqəli Tərəflər haqqında Məlumatların Açıqlanması"

Dəyişikliklər retrospektiv olaraq tətbiq edilir və göstərir ki, idarə edən müəssisə (rəhbər heyətin xidmətlərini göstərən müəssisə) – barəsində məlumatlar açıqlanmalı olan əlaqəli tərəfdir. Bundan əlavə, idarə edən müəssisəsinin xidmətlərindən istifadə edən müəssisə idarəetmə xidmətləri üçün çəkilmiş xərcləri açıqlamalıdır.

2011-2013-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu təkmilləşdirmələr 1 yanvar 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və onların Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir etməsi gözlənilmir. Buraya aşağıdakıları daxildir:

13 sayılı MHBS "Ədalətli dəyərin ölçülməsi"

Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq edilir və izah edir ki, 13 sayılı MHBS-in əhatə dairəsindən portfelin istisna edilməsi maliyyə aktivlərinə tətbiq edildiyi kimi maliyyə öhdəliklərinə, həmçinin 9 sayılı MHBS (və ya müvafiq hallarda 39 sayılı MUBS) ilə əhatə edilən digər müqavilələrə də tətbiq edilir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

4. Buraxılmış, lakin hələ qüvvəyə minməmiş yeni standart və şərtlər (davamı)

2012-2014-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

2012-2014-cü illərdə MHBS-yə illik təkmilləşdirmələr çərçivəsində MUBSK dörd standartda beş düzəliş buraxmışdır. Dəyişikliklər 1 yanvar 2016-cı ildən qüvvəyə minir. Qrup düzəlişlərinin heç birini erkən qəbul etməmişdir.

5 sayılı MHBS "Satış üçün nəzərdə tutulan uzunmüddətli aktivlər və fəaliyyəti dayandırılan əməliyyatlar"

Aktivlər (və ya satılıq əməliyyat qrupları) əsasən satılmaqla və ya sahiblərinə çatdırılmaqla silinir. Düzəliş aydınlaşdırır ki, satış metodunun dəyişdirilməsi yeni silinmə planı deyil, ilkin planın davamı sayılır. Bu səbəbdən, 5 sayılı MHBS-nin tələblərinin tətbiqində heç bir fasilə olmamışdır. Düzəliş perspektiv qaydada tətbiq olunmalıdır.

7 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar"

Düzəlişdə izah edilir ki, haqqı daxil edən xidmət müqaviləsi maliyyə aktivində davam edən iştirak ola bilər. Açıqlamaların tələb edilib-edilmədiyini qiymətləndirmək üçün müəssisə MHBS 7.B30 və MHBS 7.42C bəndlərində nəzərdə tutulan davam edən iştiraka dair qaydalara uyğun olaraq haqqın və razılaşmanın xüsusiyyətini qiymətləndirməlidir.

Hansı xidmət müqavilələrinin davam edən iştirak olduğunu müəyyən etmək üçün qiymətləndirmə retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir. Lakin, tələb edilən açıqlamaların müəssisənin ilk dəfə olaraq düzəlişləri tətbiq etdiyi illik dövrdən əvvəl başlayan hər hansı dövr üzrə təqdim edilməsinə ehtiyac yoxdur.

Düzəlişdə izah edilir ki, əgər açıqlamada ən son illik hesabatda təqdim edilən məlumat əhəmiyyətli yenilənmə göstərmirsə, qarşılıqlı əvəzləşdirmə ilə bağlı açıqlama tələbləri qısaldılmış aralıq maliyyə hesabatlarına tətbiq edilmir. Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilməlidir.

15 sayılı MHBS "Yeni gəlirlərin tanınması standartı"

15 sayılı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. 15 sayılı MHBS-yə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır.

15 sayılı MHBS-nin prinsipləri gəlirlərin ölçülməsi və tanınmasına daha strukturlu yanaşmanın tətbiqini təmin edir.

Gəlirlər üzrə yeni standart bütün müəssisələrə tətbiq edilir və MHBS-nin gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələblərini əvəz edir. Standart 1 yanvar 2017-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiqetməyə icazə verilir. Şirkət hazırda 15 sayılı MHBS-nin təsirini qiymətləndirir və yeni standartı tələb edilən tarixdə qəbul etməyi planlaşdırır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

5. Neft-qaz aktivləri

31 dekabr tarixində neft-qaz aktivləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	Neft-qaz hasilatı aktivləri	Boru kəməri aktivləri	Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər	Cəmi
Maya dəyəri				
31 mart 2014-cü il	-	-	-	-
Birgə layihələrdə bölünməyən payın alınması	430,079	47,938	14,273	492,290
Əlavələr	12,619	26,535	2,093	41,247
31 dekabr 2014-cü il	442,698	74,473	16,366	533,537
Yığılmış amortizasiya və köhnəlmə				
31 mart 2014-cü il	-	-	-	-
İl üzrə xərc	(19,182)	(1,402)	(549)	(21,133)
31 dekabr 2014-cü il	(19,182)	(1,402)	(549)	(21,133)
Xalis balans dəyəri				
31 dekabr 2014-cü il	423,516	73,071	15,817	512,404

Neft-qaz hasilatı aktivləri

Neft-qaz hasilatı aktivlərinin məbləği ŞD layihəsində neft-qaz aktivlərində Qrupun 6.67% payından ibarətdir.

Boru kəmərinin aktivləri

Boru kəmərinin dəyəri CQBK üzrə tikinti və kapitallaşdırılmış texniki xidmət xərclərində Qrupun 6.67% payından ibarətdir.

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər

Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə kapitallaşdırılmış xərclər Qrupun ŞD və CQBK layihələrinin məqsədləri üçün istifadə edilən aktivlərin istismardan çıxarılmasına aid olan xərclərdə 6.67% payından ibarətdir. Daha ətraflı məlumat 15-ci Qeyddə təqdim edilir.

6. Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri

31 dekabrda tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	İşlənilmə xərcləri	Tamamlan- mamış tikinti	Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə xərclər	Cəmi
31 mart 2014-cü il	-	-	-	-
Birgə layihələrdə bölünməyən payın alınması	449,630	81,200	18,125	548,955
Törəmə müəssisənin alınması	-	206,828	-	206,828
Əlavələr	108,223	121,539	2,572	232,334
31 dekabr 2014-cü il	557,853	409,567	20,697	988,117
Xalis balans dəyəri				
31 dekabr 2014-cü il	557,853	409,567	20,697	988,117

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

6. Tamamlanmamış tikinti və işlənmə xərcləri (davamı)

İşlənmə xərcləri

İşlənmə xərcləri Şahdəniz İnkişaf layihəsinin 2-ci mərhələsi ilə bağlı xərclərdən ibarətdir.

Tamamlanmamış tikinti

31 dekabr 2014-cü il tarixinə bu məbləğə TANAP-ın tikintisi və CQBK sisteminin genişləndirilməsi ilə birbaşa bağlı olan, müvafiq olaraq, 322,080 ABŞ dolları və 87,487 ABŞ dolları məbləğində xərclər daxildir. TANAP-ın tikintisi ilə bağlı olan məbləğə layihənin idarə edilməsi xidmətlərinin xərcləri, işin erkən görülməsi xərcləri, torpağın alınması üçün xərclər, əmək haqqı xərcləri və boru kəmərinin tikintisi ilə birbaşa əlaqəli olan digər xərclər daxildir.

7. Avans ödənişləri

Avans ödənişləri 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	<u>2014</u>
Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri	796,288
Tikinti işləri ilə bağlı olan digər ödənişlər	146,846
	<u>943,134</u>

Səhmlərin alınması üçün avans ödənişləri 454 milyon ABŞ dolları məbləğində AzSD-yə və 342 milyon ABŞ dolları məbləğində AzSCP-yə, müvafiq olaraq, ŞD HPBS və CQBK layihələrində 10% paylarının alınması üçün avans ödənişlərindən ibarətdir və qeyri-maliyyə aktivləri hesab olunur. Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

8. Asılı müəssisəyə investisiyalar

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Qrupun TAP AG-də iyirmi faizlik (20%) payı olmuşdur. TAP AG Xəzər təbii qazının Avropa ölkələrinə çatdırılması məqsədilə qazın Yunanıstan/Türkiyə sərhədindən Cənubi İtaliyaya nəql edilməsi infrastrukturunun qurulması və istismarına görə məsuliyyət daşıyır. Qrup müəssisənin maliyyə və əməliyyat siyasəti qərarlarında iştirak etməklə müəssisəyə əhəmiyyətli təsir göstərir.

Qrup AzTAP GmbH-də ("AzTAP") səhmlərin 100%-ni almaqla TAP AG-də investisiya əldə etmişdir.

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun TAP AG-yə investisiyasının balans dəyərində hərəkətlər icmal edilir:

	<u>2014</u>
31 martda balans dəyəri	-
Asılı müəssisəyə investisiyanın alınması	56,671
Asılı müəssisəyə investisiyaya əlavələr	8,260
Asılı müəssisənin vergidən sonrakı nəticələrində pay	(2,749)
Məzənnə fərqi	(5,750)
31 dekabrda balans dəyəri	<u>56,432</u>

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

8. Asılı müəssisəyə investisiyalar (davamı)

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun 31 dekabrda TAP AG-yə investisiyası haqqında ümumi maliyyə məlumatı təqdim edilir:

	<u>2014</u>
Cari aktivlər	49,600
Uzunmüddətli aktivlər	390,633
Cari öhdəliklər	(23,033)
Uzunmüddətli öhdəliklər	(221,665)
Xalis aktivlər	<u>195,535</u>
Qrupun xalis aktivlərdə payı	39,107
Alış zamanı tanınan qudvil*	18,872
Qudvilin çevrilməsi zamanı məzənnə fərqi	(1,547)
Balans dəyəri	<u>56,432</u>

* TAP AG-nin alınmasına ayrılmış xərclərlə müəyyən edilə bilən aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyəri arasındakı fərq TAP AG-yə aid olan Qudvil kimi uçota alınır və asılı müəssisəyə investisiyanın balans dəyərində daxil edilir. Daha ətraflı məlumat 22-ci Qeyddə təqdim edilir.

31 dekabrda başa çatan dövr üzrə asılı müəssisənin nəticələrində pay:

	<u>2014</u>
Gəlirlər	-
Əməliyyat xərcləri	16,100
Digər gəlir	(829)
Vergidən əvvəl zərər	<u>15,271</u>
Mənfəət vergisi üzrə fayda	(1,526)
Asılı müəssisə alındıqdan etibarən dövr üzrə xalis zərər	<u>13,745</u>
Qrupun xalis zərərlərdə payı	<u>2,749</u>

9. Asılı müəssisəyə verilmiş kredit

Asılı müəssisəyə verilmiş kredit TAP AG və onun səhmdarları arasında imzalanmış Müddətli kredit razılaşmasına ("MKR") uyğun olaraq TAP AG-dən alınacaq məbləğlərdən ibarətdir. Qrup maliyyə aktivləri üzrə nəzarəti AzTAP-ın alınması nəticəsində əldə etmişdir (Qeyd 22).

Kredit üzrə faiz İsveç federal vergi orqanlarının dərc etdiyi trans-sərhəd səhmdar kreditləri üçün Avro dərəcəsinin üstünə 1% marja gəlməklə hesablanır və təxminən 3%-ə bərabərdir. Kreditin müddəti 2043-cü ilin iyul ayında başa çatır. 2014-cü ildə əldə edilmiş cəmi faiz gəliri 580 ABŞ dolları olmuşdur.

10. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	<u>2014</u>
Bankda olan pul vəsaitləri, ABŞ dolları	202,472
Bankda olan pul vəsaitləri, Avro	9,726
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	<u>212,198</u>

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

10. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər (davamı)

Bankda olan pul vəsaitlərinə əsasən müddəti bir aydan çox olmayan və 1.6%-2.5% arasında effektiv faiz dərəcəsi hesablanan 194,832 ABŞ dolları məbləğində müddətli depozitlər daxildir. 2014-cü il ərzində əldə edilmiş cəmi faiz gəliri 1,575 ABŞ dolları olmuşdur.

Depozitlər

31 dekabr 2014-cü ildə müddətli depozitlərə müddəti bir il olan və illik 1.5%-2.85% arasında dərəcə ilə faiz hesablanan 33,246 ABŞ dolları məbləğində qoyuluşlar daxildir. 2014-cü il ərzində əldə edilmiş cəmi faiz gəliri 1,131 ABŞ dolları olmuşdur.

11. Debitor borcları

Debitor borcları 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	<u>2014</u>
AzSD üzrə debitor borcları	21,554
AQTŞ üzrə debitor borcları	5,178
ŞD Operatoru üzrə debitor borcları	5,127
Digər debitor borcları	4,961
Cəmi debitor borcları	<u>36,820</u>

ŞD Operatoru üzrə debitor borcları başlanğıcdan hesabat tarixinədək Qrupun ŞD Operatoruna ödədiyi ödəmə tələblərinin ŞD Operatorunun hesabatda göstərdiyi faktiki xərclərdən artıq olan hissəsindən ibarətdir.

12. Mal-material ehtiyatları

31 dekabr 2014-cü ildə mal-material ehtiyatları Qrupun ŞD operatorunun hesabatda göstərdiyi mal-material ehtiyatlarındakı payından ibarətdir.

13. Digər cari aktivlər

Digər cari aktivlər 31 dekabrda aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	<u>2014</u>
ƏDV üzrə debitor borcu	25,966
Digər aktivlər	12,248
Cəmi digər cari aktivlər	<u>38,214</u>

14. Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2014-cü ildə Qrupun səhm kapitalı 100 milyon ABŞ dolları məbləğində olmuşdur.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

15. Aktivlərin istismardan çıxarılması ilə bağlı öhdəliklər

Qrup neft-qaz avadanlıqlarının istismardan çıxarılması ilə bağlı hüquqi və praktiki təcrübədən irəli gələn öhdəlik daşıyır. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə müvafiq öhdəliklər üçün ehtiyatların hərəkəti aşağıda göstərilir:

	<u>2014</u>
31 mart tarixində	-
Birgə layihələrdə bölünməyən faizin alınması	32,398
Dövr ərzində əlavə öhdəlik	4,665
31 dekabr tarixində	<u>37,063</u>

Şahdəniz HPBS-nin və CQBK ESHA-nın müddəalarına uyğun olaraq, bütün Podratçı Tərəflər Şahdəniz HPBS-nin və CQBK ESHA müddəti başa çatandan sonra tikinti aktivlərinin istismardan çıxarılması və sökülmesini maliyyələşdirmək üçün istifadə ediləcək ləğv etmə fonduna qoyuluşlar etmək öhdəliyini daşıyırlar.

Şahdəniz HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq, ləğv etmə işləri fondunun maksimal məbləği əsaslı məsrəflərin on faizindən artıq ola bilməz. Aktivlərin istismardan çıxarılması üzrə öhdəliklər hər maliyyə ilinin sonunda artıq istifadə edilmiş aktivlərlə bağlı olaraq çəkilmiş əsaslı məsrəflər əsasında qiymətləndirilir. Şahdəniz HPBS-də istifadə edilən hasilat qurğularının ləğv edilməsi üçün qiymətləndirilmiş bu xərcdə Qrupun payı 31 dekabr 2014-cü il tarixinə 101,619 ABŞ dolları olmuşdur.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Qrupun CQBK qurğularının istismardan çıxarılması ilə bağlı gözlənilən diskont edilməmiş xərclərdə payı 7,643 ABŞ dolları olmuşdur. Qrup ESHA-nın qüvvəsinə xitam verildəndə istismardan çıxarma öhdəliyinin qiymətləndirilməsində 2% inflyasiya dərəcəsindən və öhdəliyi diskont etmək üçün pulların vaxt dəyərinin cari bazar qiymətləndirmələrini əks etdirən vergidən əvvəlki dərəcəni istifadə etmişdir.

16. Uzunmüddətli borc öhdəlikləri və Dövlət qrantı

ARDNF-yə verilmiş bondlar

1-ci Qeyddə göstərilən layihələrdə Qrupun pay alışıların maliyyələşdirilməsi Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 mart 2014-cü il tarixli Fərmanı ilə vacib sosial-iqtisadi layihələrin maliyyələşdirilməsi üçün təsis edilmiş dövlət fondu olan Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Fonduna ("ARDNF") tapşırılmışdır. Müvafiq olaraq, 2014-cü ildə Qrup ARDNF-yə 10 illik müddəti olan cəmi 2,516,996 ABŞ dolları məbləğində bondlar buraxmışdır. Bond prospektində 1% + 6 aylıq LIBOR faiz dərəcəsi nəzərdə tutulmuşdur. Faizin ödənilməsi 2021-ci ildən 2024-cü ilədək yarımillik hissələrlə aparılmalıdır.

İlkin tanınmada Qrup bondun ədalətli dəyərini oxşar maliyyə alətləri üçün bazar dərəcəsini istifadə etməklə (4.5% + 6 aylıq LIBOR) hesablamışdır və bondun ədalətli dəyəri ilə balans dəyəri arasındakı 704,270 ABŞ dolları məbləğində fərqi konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda dövlət qrantı kimi tanımışdır.

2014-cü il ərzində çəkilmiş cəmi faiz xərcləri 41,575 ABŞ dolları üstəgəl 1,140 ABŞ dolları məbləğində ödəmə mənbəyində tutulan vergiyə bərabər olmuşdur.

2014-cü il ərzində Qrup əlaqəli aktivlərin ehtimal edilən istifadə müddəti üzrə dövlət qrantından gəlir tanımışdır. 6,571 ABŞ dolları məbləğində dövlət qrantından tanınmış cəmi gəlir digər gəlirə daxil edilmişdir.

Akbank T.A.Ş.-dan alınmış kredit

Qrup TANAP-ın alınması üzrə krediti tərəflər arasında imzalanmış kredit razılaşması əsasında Akbank T.A.Ş.-a ödəniləcək 19,000 ABŞ dolları məbləğində balans dəyəri ilə tanımışdır. 23 iyul 2014-cü il tarixində Qrup mövcud razılaşma əsasında 6,000 ABŞ dolları məbləğində əlavə kredit almışdır. Hesabat dövrü ərzində Qrup 25,000 ABŞ dolları məbləğində ödəniləcək kredit məbləğini Akbank T.A.Ş.-a tam ödəmişdir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

16. Uzunmüddətli borc öhdəlikləri və Dövlət qrantı (davamı)

SOCAR-dan alınmış kredit

AzTAP-ın alınması üzrə Qrup SOCAR və AzTAP arasında imzalanmış kredit razılaşmasına uyğun olaraq SOCAR Energy Holdings AG-yə ödəniləcək ədalətli dəyərlə kredit tanımışdır. 23 iyul 2014-cü il tarixində Qrup SOCAR-a 107,317 ABŞ dolları həcmində bütün məbləği qaytarmışdır.

17. Ticarət və digər kreditör borcları, hesablanmış öhdəliklər

Ticarət və digər kreditör borcları və hesablanmış öhdəliklər əsas etibarilə 31 dekabrda Şahdəniz layihəsinin 2-ci Mərhələsinin işlənməsi, CQBK-nin genişləndirilməsi və TANAP boru kəməri sistemlərinin tikintisi ilə bağlı olan kreditör borclarından ibarətdir.

18. Gəlirlər, hesablanmış gəlirlər və təxirə salınmış gəlirlər

Gəlirlər

Qrupun gəlirləri 31 dekabrda başa çatan dövr üzrə aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	<u>2014</u>
Qazın satışından gəlirlər	47,503
Xam neftin satışından gəlirlər	29,391
	<u>76,894</u>

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq mənfəət nefti və qazı Hökumət və Podratçı Tərəflər arasında hər bir təqvim rübünün sonuna Podratçı Tərəflərin əldə etdiyi vergidən sonrakı məcmu kapital qoyuluşunun ən yüksək səmərəliliyinin real normasına müvafiq olaraq paylaşıdırılır. 2014-cü il ərzində mənfəət nefti və qazı 55% və 45% nisbəti ilə Dövlətin xeyrinə bölüşdürülmüşdür.

Xam neftin satışından gəlirlərə AzSD tərəfindən 2014-cü ildə çıxarılmış xam neftin dəyəri daxildir. Tərəflər 20,234 ABŞ dolları məbləğində uyğunsuzluq həcmi nağd şəkildə həll etməyə razılaşmışdır. Müvafiq olaraq Qrup AzSD-dən müvafiq məbləğdə debitor borclarını tanımışdır.

Hesablanmış gəlirlər

31 dekabr 2014-cü il tarixində 13,118 ABŞ dolları məbləğində hesablanmış gəlirlərin qalığı Ceyhan terminalında çıxarılmış və Qrupun payına düşən həcmələr arasındakı fərqdən irəli gələn Qrupda xam neftin andərliftindən ibarətdir.

Təxirə salınmış gəlirlər

31 dekabr 2014-cü il tarixində təxirə salınmış gəlirlərin 7,662 ABŞ dolları məbləğində qalığı Bakı-Tbilisi-Ceyhan marşrutu ("BTC") üzrə çıxarılmış və Qrupun payına düşən həcmələr arasındakı fərqdən irəli gələn Qrupda xam neftin overliftindən ibarətdir. ŞD HPBS-də payın ilkin tanınması zamanı Qrup alış tarixində overlift vəziyyəti üçün 14,526 ABŞ dolları məbləğində təxirə salınmış gəlirləri tanımışdır. Alış tarixi və 31 dekabr 2014-cü il tarixi arasında təxirə salınmış gəlirlərdə hərəkət əsasən qiymətin dəyişməsi ilə bağlıdır və konsolidasiya edilmiş ümumi gəlir haqqında hesabatda 6,551 ABŞ dolları məbləğində digər gəlir kimi tanınmışdır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

19. Satışların maya dəyəri

31 dekabr tarixində tamamlanan dövr üzrə Şirkətin satışlarının maya dəyəri aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	Qeyd	2014
Köhnəlmə və tükənmə	5	21,133
Digər xərclər		7,300
		28,433

20. Vergilər

Şahdəniz layihəsi əsasında vergilərin tutulması

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq podratçı tərəflər ŞD layihəsi əsasında əməliyyatlara aid olan mənfəət vergilərinin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Həmin müddəalara uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət orqanı Dövlət büdcəsinə hər bir podratçı tərəfin mənfəət vergisini ödəyir və müvafiq məbləğin əvəzini dövlətə aid olan kondensat və təbii qazla qaytarır. Müvafiq olaraq ŞD HPBS-nin podratçı tərəfi olaraq Qrup Azərbaycan mənfəət vergisi üçün məsuliyyət daşıyır və eyni zamanda əlavə mənfəət neftini almaq hüququna malikdir. 31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan dövr ərzində Qrup ŞD HPBS-nin əməliyyatları üzrə mənfəət vergiləri olmamışdır.

ŞD HPBS-nin müddəalarına uyğun olaraq Qrup müəyyən standart əməliyyat vergilərindən, o cümlədən Azərbaycanın əlavə dəyər vergisindən azaddır.

CQBK layihəsi əsasında vergilərin tutulması

SGC Midstream MMC vergi orqanları qarşısında vergilərlə bağlı bütün məsələlərdə CQBK şirkətini özünün təmsilçisi seçmişdir, belə ki, Qrup Azərbaycan ESHA-ya uyğun olaraq vergi seçən səhmdar deyildir. CQBK şirkətinin gəliri və çıxılmaları və nəql etdiyi təbii qazla bağlı CQBK şirkəti Azərbaycanda mənfəət vergisinə və Gürcüstanda minimal vergiyə görə məsuliyyət daşıyır. Bu vergilər vergi seçməyən səhmdarlara, o cümlədən Qrupa aid edilə bilər.

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan dövr üzrə aşağıdakı vergilər tətbiq edilirdi:

- ▶ Azərbaycanda sabit 27% dərəcə ilə mənfəət vergisi;
- ▶ Gürcüstanda sabit 25% dərəcə ilə mənfəət vergisi;
- ▶ Gürcüstan-Türkiyə sərhədinə çatdırılmış min kub metr qaz üzrə sabit 2.50 ABŞ dolları dərəcəsi ilə Gürcüstanda minimal vergi ("GMV").

Gürcüstanda mənfəət vergisi və minimal vergi

Gürcüstan ESHA-ya uyğun olaraq CQBK şirkəti Gürcüstanda aparılan əməliyyatlardan əmələ gələn gəlirdən təsbit 25% dərəcəsi ilə mənfəət vergisini ödəməlidir. CQBK şirkəti maliyyə ili ərzində vergi tutulan mənfəət əldə etmərsə, o, GMV-ni ödəməlidir. Əvvəlki dövrlər üzrə GMV gələcək dövrlərə məhdudiyyət qoyulmadan köçürülməli və CQBK şirkətinin Gürcüstanda gələcək mənfəət vergisi öhdəliyinə aid edilməlidir. Qrup ehtimal edir ki, GMV Gürcüstan ESHA əsasında mənfəət vergisini aşacaq.

Mənfəət vergisi üzrə ehtiyat əsasən Qrupun 31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan dövr üzrə Azərbaycan mənfəət vergisi xərcində, Gürcüstan minimal vergi xərcində və CQBK şirkətinin təxirə salınmış vergi xərcində payından ibarətdir.

CQBK şirkətinin təxirə salınmış vergi öhdəlikləri MHBS və ESHA əsasında uçot prinsipləri arasındakı fərqlərdən (hesablamalar və kassa prinsipi) irəli gələn müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

21. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

31 dekabr 2014-cü il tarixinə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

Əlaqəli tərəf	Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	Avans ödənişləri	Debitor borcları	Əlaqəli tərəflərdən alınacaq məbləğlər	Əlaqəli tərəflərlə hesablaşmalar
ARDNF (Qeyd 16)	1,854,301	-	-	-	2,516,996
SOCAR	-	-	-	-	273,258
AzSD	-	454,661	21,554	-	1,318,967
AzSCP	-	341,627	-	-	439,277
AQTŞ	-	-	5,178	40,249	-
Cəmi	1,854,301	796,288	26,732	40,249	4,548,498
Cəmi kateqoriya	1,854,301	943,134	36,820		

SOCAR

SOCAR ilə hesablaşmalar TANAP-ın alınması üçün 165,919 ABŞ dolları məbləğində (Qeyd 22) və AzTAP-ın alınması üçün 22 ABŞ dolları məbləğində (Qeyd 22) ödənilmiş vəsaitdən və SOCAR-a 107,317 ABŞ dolları məbləğində (Qeyd 16) kreditin qaytarılmasından ibarətdir.

AzSD

AzSD ilə hesablaşmalar (SOCAR-ın törəmə müəssisəsi) ŞD HPBS-də 6.67% payın alınması və AQTŞ-də 5.336% payın alınması üçün ödənilmiş 849,336 ABŞ dolları məbləğində vəsait və TSASM əsasında ŞD HPBS-də 10% payın alınması və AQTŞ-də 8% payın alınması üçün ödənilmiş avanslardan və digər avanslardan ibarətdir. Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

AzSCP

AzSCP ilə hesablaşmalar (SOCAR-ın törəmə müəssisəsi) CQBK şirkətində 6.67% payın alınması üçün ödənilmiş 97,650 ABŞ dolları məbləğində vəsait və TSASM əsasında CQBK şirkətində 10% payın alınması üçün ödənilmiş avanslardan ibarətdir. Daha ətraflı məlumat 24-cü Qeyddə təqdim edilir.

AQTŞ

AQTŞ Şahdəniz qazının satılması ilə bağlı marketing, uçot, billing, ödəmə və digər inzibati əməliyyatlar üzrə hesabatların hazırlanması üçün təsis edilmiş şirkətdir. AQTŞ-dən daxilolmalar qazın AQTŞ-yə satılmasından 40,249 ABŞ dolları məbləğində alınmış pul vəsaitlərindən ibarətdir.

Baş rəhbərlik heyəti

Baş rəhbərlik heyəti Qrupun Baş direktoru və Maliyyə direktorundan ibarətdir. Baş rəhbərlik heyətinin üzvlərinə ödənilən məcmu haqq və bu kateqoriya daxilində tam ştat əsası ilə haqq alan müəyyən edilmiş rəhbərlərin sayı aşağıdakı kimidir:

	2014
Məcmu haqq	63
Şəxslərin sayı	2

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

22. Müəssisələrin birləşməsi və biznes olmayan törəmə müəssisənin alınması

TANAP-ın alınması

1-ci Qeyddə göstərildiyi kimi, 23 iyul 2014-cü ildə Qrup SOCAR-dan TANAP-ın 100% səhmlərini almışdır. Bu əməliyyat Qrup tərəfindən ümumi nəzarət altında müəssisənin alınması kimi uçota alınmış və birləşdirilmiş müəssisənin aktiv və öhdəlikləri birləşmə baş verdiyi tarixdən payların birləşdirilməsi metodu ilə balans dəyəri ilə tanınmışdır.

Alış zamanı TANAP-ın müəyyən edilə bilən aktivləri və öhdəlikləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<u>Alış zamanı balans dəyəri</u>
Aktivlər	
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	623
Debitor borcları	301
Digər cari aktivlər	744
Neft-qaz aktivləri, xalis	206,828
Avans ödənişləri	11,604
	<u>220,100</u>
Öhdəliklər	
Ticarət və digər kreditör borcları	(18,680)
Hesablanmış öhdəliklər	(16,501)
Qısamüddətli borc öhdəlikləri	(19,000)
	<u>(54,181)</u>
Balans dəyəri ilə cəmi müəyyən edilə bilən xalis aktivlər	165,919
Kapitala bölüşdürmə	-
Nağd şəkildə ödənilmiş vəsait	165,919

Alış tarixindən etibarən TANAP Qrupa 1,412 ABŞ dolları məbləğində xalis mənfəət gətirmişdir.

AzTAP-ın alınması

1-ci Qeyddə göstərildiyi kimi, 2014-cü ilin iyul ayında Qrup SOCAR Energy Holdings AG-dən 22 ABŞ dollarına (20 min İsveçrə frankı) AzTAP-ın 100% səhmlərini almışdır. AzTAP SOCAR tərəfindən müstəsna olaraq TAP AG-nin səhmdarı olmaq üçün seçim hüququndan istifadə etməklə təsis edilmişdir. Qrup bu alışını biznes olmayan müəssisənin alınması kimi tanımış və alışın dəyərini AzTAP-ın fərdi şəkildə müəyyən edilə bilən aktivləri və öhdəlikləri arasında onların nisbi ədalətli dəyərləri əsasında bölüşdürmüşdür.

AzTAP üzrə nəzarət əldə edildiyi tarixdə alış dəyərinin AzTAP-ın müəyyən edilə bilən aktivlər və öhdəliklərinə bölüşdürülməsi aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<u>Bölüşdürülmüş xərc</u>
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	99
Digər cari aktivlər	65
Asılı müəssisəyə verilmiş kredit	48,549
Asılı müəssisəyə investisiyalar	56,671
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	(105,362)
Törəmə müəssisənin xalis aktivləri	22
Nağd şəkildə ödənilmiş vəsait	22

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri

Maliyyə risk amilləri

Fəaliyyətin adi gedişində Qrup kredit, likvidlik və bazar risklərinə məruz qalır. Bazar riski valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri dəyişmələri nəticəsində yaranır. Qrupun ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Qrupun maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Qrupun əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. İdarəetmə üzrə müəyyən edilmiş rəsmi prosedurların olmamasına baxmayaraq, Qrupun rəhbərliyi maliyyə risklərini cari bazar mövqeyinə istinadən müəyyən edir və qiymətləndirir.

(i) Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta məzənnələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. Valyuta riski əsas etibarlı ilə gələcək kommersiya əməliyyatlarından, tanınmış aktivlər və öhdəliklərdən, aktivlər və öhdəliklər funksional valyuta olmayan valyuta ilə ifadə edildə, irəli gəlir. Qrupda valyuta riskini azaltmaq üçün rəsmi prosedurlar yoxdur, lakin rəhbərlik iqtisadi meyllər haqqında kifayət qədər yaxşı məlumatlıdır və valyuta risklərini azaltmaq üçün müəyyən addımlar atmışdır. Rəhbərlik Qrupun valyuta riskini hədcəmlir.

Qrupun xarici valyutada əsas maliyyə alətləri kreditlər üzrə debitor borcları və Avro ilə ifadə edilmiş müəyyən pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərindən ibarətdir.

Aşağıdakı cədvəldə Qrupun vergidən əvvəl mənfəətinin Avro məzənnəsində mümkün dəyişikliyə həssaslığı göstərilir. Cədvəldəki mənfi məbləğ vergidən əvvəl mənfəətdə potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə potensial xalis artımı əks etdirir. Avronun məzənnəsində dəyişikliyin Qrupa təsir göstərməsi riski əhəmiyyətli deyil.

	ABŞ dolları / Avro məzənnəsinin dəyişməsi	Vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri
2014	6.23% (6.23%)	3,368 (3,368)

(ii) Faiz dərəcəsi riski

Qrupun 9-cu və 16-cı Qeydlərdə göstəriləyi kimi əhəmiyyətli faiz hesablanan aktivləri və öhdəlikləri vardır. Mövcud kredit razılaşmaları üzrə faiz dərəcələri müvafiq razılaşmalarda təsbit edilir və İsveç federal vergi orqanlarının (İFVO) dərc etdiyi trans-sərhəd səhmdar kreditləri üçün Avro məzənnəsində və LIBOR-da dəyişikliklərdən asılıdır.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2014-cü il tarixinə İFVO üzrə LIBOR və Avro məzənnəsində aşağıda göstərilən dəyişikliyin vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri icmal edilir:

2014	Dəyişən göstəricidə dəyişiklik		Vergidən əvvəlki mənfəətə təsiri	
	Artma	Azalma	Artmadan sonra	Azalmadan sonra
LIBOR	+0.2	-0.2	(1,802)	1,802
İFVO üzrə Avro məzənnəsi	+0.5	-0.5	192	(192)

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri (davamı)

Maliyyə risk amilləri (davamı)

(iii) Kredit riski

Maliyyə alətləri dəyişən dərəcə ilə kredit risklərinə məruz qalır. Qrup kredit üzrə debitor borcları, pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, depozitlər və debitor borcları ilə əlaqədar kredit riskinə və qarşı-tərəfin öhdəliklərinin yerinə yetirmədiyi təqdirdə zərərlərə məruz qala bilər.

Qrupun kredit riski 31 dekabr 2014-cü il tarixinə maksimal risk həcmi 321,471 ABŞ dolları məbləğində olmaqla, qarşı-tərəfin öhdəliklərinin yerinə yetirmədiyindən irəli gəlir.

Qrup pul vəsaitlərini kredit etibarlılığı yüksək olan maliyyə institutlarında yerləşdirir. Şirkət yalnız tanınmış, etibarlı üçüncü tərəflərlə ticarət aparır. Qrupun siyasətinə görə, kredit şərtləri ilə kondensat alıb-satmaq istəyən bütün sifarişçilərin kredit qabiliyyətinin yoxlanılması aparılmalıdır. Qaz satışları AQTŞ vasitəsilə güclü maliyyə vəziyyəti olan müəssisələrlə aparılır.

(iv) Likvidlik riski

Qrup vəsaitlərin çatışmazlığı riskini müntəzəm qaydada xalis maliyyə borcu göstəricisini təhlil etməklə nəzarət altında saxlayır. Xalis maliyyə borcu cəmi maliyyə öhdəlikləri və pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri arasında yaranan fərqdən ibarətdir. Qrupun məqsədi kreditlərdən istifadə etməklə maliyyələşdirmənin fasiləsizliyi və çevikliyi arasında tarazlığı saxlamaqdır.

Aşağıdakı cədvəllərdə Qrupun müqavilələr üzrə diskontsuz ödənişləri əsasında 31 dekabr 2014-cü il tarixlərinə maliyyə öhdəliklərinin müddətlərinin icmalı əks etdirilmişdir:

2014	Tələb əsasında	3-12 ay	1-5 il	>5 il	Cəmi
Ticarət və digər kreditor borcları	-	54,896	-	-	54,896
Hesablanmış öhdəliklər	-	131,945	-	-	131,945
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri	-	-	-	2,860,020	2,860,020
	-	186,841	-	2,860,020	3,046,861

(v) Kapitalın idarə edilməsi

Kapitalın idarə edilməsində Qrupun əsas məqsədi düzgün investisiya qərarları qəbul etməklə biznes eməliyyatlarının maliyyələşdirilməsi və davam etdirilməsi üçün güclü kapital bazasının təmin edilməsi və hökumətin, investora və kreditorun işgüzar fəaliyyətinin dəstəklənməsindən ibarətdir.

Qrup idarə etdiyi məcmu kapitalı aşağıdakı kimi hesablayır:

	31 dekabr 2014
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 16)	1,854,301
Çıxılsın: pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (Qeyd 10)	(212,198)
Xalis borc	1,642,103
Kapital	102,104
Kapital və xalis borc	1,744,207
Ödəmə qabiliyyəti əmsalı	94%

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

23. Maliyyə risklərinin idarə edilməsinin məqsədləri və prinsipləri (davamı)

Maliyyə risk amilləri (davamı)

(vi) *Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri*

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında baş tutacaq əməliyyat əsnasında aktivin satılması üçün qəbul olunacaq və ya öhdəliyin ötürülməsi üçün ödəniləcək məbləği əks etdirir. Maliyyə alətlərinin təxmin edilən ədalətli dəyəri Qrup tərəfindən mövcud bazar məlumatlarından (əgər mövcud olarsa) və müvafiq qiymətləndirmə metodlarından istifadə etməklə müəyyən edilmişdir. Lakin, təxmin edilən ədalətli dəyərin müəyyən edilməsi üçün bazar məlumatlarını şərh edərkən peşəkar mülahizələr irəli sürmək vacibdir. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən rəhbərlik bütün mövcud bazar məlumatlarından istifadə etmişdir.

Aşağıdakı cədvəl konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri ilə ədalətli dəyərlərinin siniflər üzrə müqayisəsidir:

	31 dekabr 2014-cü il	
	Balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (Qeyd 10)	212,198	212,198
Depozitlər (Qeyd 10)	33,246	33,246
Debitor borcları (Qeyd 11)	31,693	31,693
Asılı müəssisəyə verilmiş kredit (Qeyd 9)	44,334	44,334
Cəmi maliyyə aktivləri	321,471	321,471
Ticarət və digər kreditor borcları (Qeyd 17)	(54,896)	(54,896)
Hesablanmış öhdəliklər (Qeyd 17)	(131,945)	(131,945)
Uzunmüddətli borc öhdəlikləri (Qeyd 16)	(1,854,301)	(1,854,301)
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	(2,041,142)	(2,041,142)

Ədalətli dəyərlər qiymətləndirilərkən, aşağıdakı metod və fərziyyələr istifadə edilmişdir:

- (i) Cari maliyyə aktivləri və öhdəlikləri, əsas etibarlı ilə bu alətlərin cari olduğuna görə, balans dəyərlərini təxmin edir;
- (ii) Uzunmüddətli müəyyən dərəcəli və dəyişən dərəcəli debitor borcları/borc öhdəlikləri Qrup tərəfindən faiz dərəcələri, ölkə üzrə xüsusi risk amilləri, müştərinin fərdi krediti ödəmə qabiliyyəti və maliyyələşdirilən layihənin risk xüsusiyyətləri kimi parametrlərə əsaslanaraq Səviyyə 3-ün giriş məlumatlarından istifadə etməklə qiymətləndirilir.

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Şahdəniz HPBS-də iştirak payı ilə bağlı öhdəliklər

17 dekabr 2013-cü il tarixində Şahdəniz konsorsiumu Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda Şahdəniz qaz yatağının 2-ci mərhələsinin işlədilməsi üçün yekun investisiya qərarını elan etmiş və Şahdəniz HPBS-yə Altıncı, Yeddinci və Səkkizinci Əlavələri imzalamışdır. Qrup iştirak payında 2-ci mərhələnin kəşfiyyatı və işlənməsi üzrə xərcləri maliyyələşdirmək öhdəliyini daşıyır.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

Şahdəniz HPBS-də iştirak payı ilə bağlı öhdəliklər (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixinə ŞD Operatoru bir sıra kapital təəhhüdlərinə və əməliyyat lizinqlərinə qoşulmuşdur. Şirkət bu təəhhüdlərdə 6.67% payını, müvafiq olaraq, 1,255,780 ABŞ dolları və 13,775 ABŞ dolları məbləğində qiymətləndirir. Aşağıdakı müddətlərin hər biri üzrə ləğv edilə bilməyən əməliyyat lizinqləri əsasında gələcək minimal lizinq ödənişlərinin cəmi aşağıda təqdim edilir:

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə

- Bir ilədək	6,848
- Bir ildən beş ilədək	6,875
- Beş ildən artıq	52
	<hr/>
	13,775

CQBK-nin Genişləndirilməsi ilə bağlı öhdəliklər

ŞD HPBS-nin Podratçı tərəfləri 17 dekabr 2013-cü il tarixində CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsi üzrə yekun investisiya qərarını vermişdir. CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsinin məqsədi mövcud CQBK sisteminin tutumunu artırmaqdır. CQBK-nin genişləndirilməsi ilə əlaqədar Gürcüstanda TANAP-la əlaqəni təmin edəcək əlavə qurğular tikilməlidir. Qrup tikinti və ilkin əməliyyat mərhələsi vasitəsilə CQBK-nin genişləndirilməsi layihəsini maliyyələşdirmək öhdəliyini daşıyır.

CQBK-nin genişləndirilməsi üçün təsdiq edilmiş tikinti büdcəsi 5,277,000 ABŞ dolları məbləğində qiymətləndirilir (Qrupun payı: 352,000 ABŞ dolları).

TANAP ilə bağlı öhdəliklər

TANAP-ın tikintisi

Maliyyə hesabatı tarixində Qrupun TANAP boru kəməri sisteminin tikintisini maliyyələşdirmək öhdəliyi vardır. TANAP sisteminin tikintisi üçün təsdiq edilmiş büdcə 9,592,369 ABŞ dolları məbləğində qiymətləndirilir. Layihənin 2020-ci ilədək tamamlanması gözlənilir.

TANAP-da səhmlərin satılması üçün BOTAŞ ilə alqı-satqı razılaşması

26 may 2014-cü il tarixində SOCAR və BOTAŞ Petroleum Pipeline Corporation ("BOTAŞ") TANAP-da səhmlərin 30%-nin BOTAŞ-a satılması üçün alqı-satqı razılaşmasını imzalamışdır. 23 iyul 2014-cü il tarixində, TANAP alındıqdan sonra, Qrup SOCAR və BOTAŞ ilə yeniləşdirmə razılaşmasını imzalamış və həmin razılaşmaya görə alqı-satqı razılaşması üzrə bütün hüquq və öhdəliklər SOCAR-dan Qrupa köçürülmüşdür. Maliyyə hesabatı tarixində Qrupun TANAP-da səhmlərin 30%-nin BOTAŞ-a satılması öhdəliyi var idi. Əlavə məlumat 26-cı Qeyddə təqdim edilir.

TAP ilə bağlı öhdəliklər

TAP-ın tikintisi

Qrup TAP boru kəməri sisteminin tikintisi öhdəliyini daşıyır. TAP sisteminin tikintisinin büdcəsi 3,939,000 Avro (4,781,552 ABŞ dolları) məbləğində qiymətləndirilir. Maliyyə hesabatlarının tarixində Qrupun bu öhdəlikdə payı 787,800 Avro (956,310 ABŞ dolları) olmuşdur.

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar öhdəliklər

BOTAŞ ilə qaz müqaviləsi

BOTAŞ ilə imzalanmış qaz müqaviləsinə əsasən AQTŞ 2015-ci ildə və sonra Qaz müqaviləsində müəyyən edilmiş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə maksimum təqribən 6.3 milyard kub metr qaz təqdim etməlidir.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar öhdəliklər (davamı)

Mərhələ 2 Qaz müqaviləsi

25 oktyabr 2011-ci il tarixində SOCAR və BOTAŞ Şahdəniz layihəsinin ikinci mərhələsi üzrə qazın müəyyən həcmələrinin (2 milyard kub metr birinci çatdırma ili, 4 milyard kub metr ikinci çatdırma ili, 6 milyard kub metr sabitləşmə dövründə) SOCAR tərəfindən BOTAŞ-a satılması haqqında alqı-satqı müqaviləsini imzalamışdır. 2012-ci ilin dekabr ayında SOCAR Mərhələ 2 üzrə ASM əsasında hüquq və öhdəlikləri AQTŞ-yə ötürmüşdür. Mərhələ 2 BOTAŞ ASM əsasında ilk qaz təchizatının 2018-ci ilin iyul ayında başlaması gözlənilir.

BTC yanacaq qazı ilə bağlı BOTAŞ müqaviləsi

Müqaviləyə əsasən AQTŞ 2015-ci ildə və sonrakı illərdə 0.14 milyard kub metr qazı müqavilədə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə təmin etməyə borcludur.

Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri arasında imzalanmış razılaşmaya əsasən Qaz müqaviləsi və BOTAŞ 2-ci Mərhələ müqaviləsi üzrə AQTŞ-nin fəaliyyət nəticələrinə Azərbaycan Respublikasının hökuməti tərəfindən zəmanət verilir. AQTŞ tərəfindən çatdırılmalı olan qaz həcmələri ilə bağlı yuxarıda göstərilən öhdəliklər Şahdəniz HPBS-nin podratçı tərəfləri və SOCAR (Azərbaycan Respublikası adından) ilə imzalanmış Kəşfiyyat və Hasilata dair Alış Müqaviləsi ("KHAM") ilə əhatə olunur.

Azərbaycan hökuməti qarşısında qaz öhdəliyi

AQTŞ SOCAR ilə bağladığı müqaviləyə uyğun olaraq müqavilədə müəyyən edilən düstura əsasən hesablanan qiymətlə 2015-ci ildə və sonra təqribən 1.5 milyard kub metr qaz təmin etmək öhdəliyini daşıyır.

Gürcüstan hökuməti qarşısında qaz öhdəliyi

Gürcüstan Neft və Qaz Korporasiyası və Gürcüstan hökuməti ilə imzalanmış müqaviləyə əsasən AQTŞ Müqavilədə müəyyən edilmiş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə 2015-ci ildə və sonra təqribən 0.5 milyard kub metr qaz təmin etməlidir.

OptionCo ilə alqı-satqı müqaviləsi

AQTŞ-nin OptionCo ilə imzalanmış müqaviləyə əsasən 1 oktyabr 2014-cü il tarixindən başlayan müqavilə ili ərzində 0.2 milyard kub metr qaz təmin etmək öhdəliyi var. Bundan sonra Qrup, 1 oktyabr tarixində başlayan müqavilə ili ərzində AQTŞ tərəfindən keçən təqvim ilində Gürcüstan ərazisindən Cənubi Qafqaz Boru Kəməri vasitəsilə nəql edilmiş qaz həcminin maksimum beş faizini müqavilədə müəyyən olunmuş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə çatdırmalıdır.

Avropa Birliyi ilə Şahdəniz layihəsinin 2-ci Mərhələsinin uzunmüddətli qaz satışları haqqında müqavilələr (QSM)

2013-cü ilin sentyabr ayında SOCAR Avropa Birliyinin (AB) doqquz satıcısı ilə on AB QSM imzalamış və 2013-cü ilin dekabr ayında QSM-lər Şahdəniz HPBS-nin müddəti bitənə qədər AQTŞ-yə ötürülmüşdür (Şahdəniz-in hasilat həcmələri azalanda yenidən SOCAR-a ötürmək şərti ilə). Başlama tarixi ötürmə mexanizmi ("funnelling mechanism") vasitəsilə 1 yanvar 2020-ci ildən 1 yanvar 2021-ci ilədək Axpo (WTB), GDF Suez, Gas Natural Fenosa, Enel, Hera və Bulqarqaz üçün 1 illik çərçivə dövrü müəyyən ediləcək. QSM-lər müqavilədə nəzərdə tutulan qaydada, aşağıdakı maksimum çatdırılma öhdəlikləri ilə 3 illik hasilatın artması müddətini nəzərdə tutur: AXPO (PSV) 0.48 milyard kub metr, GDF Suez 2.64 milyard kub metr, Gas Natural Fenosa 0.99 milyard kub metr, E.ON 1.44 milyard kub metr, Shell 0.95 milyard kub metr, Hera 0.3 milyard kub metr, Enel 0.48 milyard kub metr, AXPO (WTB) 0.96 milyard kub metr, Bulqarqaz 0.94 milyard kub metr, DEPA 1 milyard kub metr.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar öhdəliklər (davamı)

Transanadolu Boru Kəməri QNR (TANAP QNR)

AQTŞ hasilatın artması dövründə, müqaviləyə uyğun olaraq, 6.1 milyard kub metr, 6.2 milyard kub metr, 7.2 milyard kub metr və 18 aydan sonra sabitləşmə dövründə 10.5 milyard kub metr illik ehtiyat tutumu ilə, istehsal güclərinin ehtiyatı üzrə 100% "daşı və ya ödə" şərti ilə TANAP QNR-ni imzalamışdır. Başlama tarixi ötürmə mexanizmi ("funneling mechanism") vasitəsilə müəyyən ediləcək və 1 iyul 2019-cu ildən 1 iyul 2021-ci ilədək dövrə təsadüf edəcək.

Trans Adriatik Boru Kəməri QNR (TAP QNR)

AQTŞ 10 milyard kub metr ilkin tutumu və əlavə 10 milyard kub metr genişlənmə imkanı ilə TAP QNR-ni imzalamışdır. Planlaşdırılmış başlama tarixi 1 yanvar 2020-ci ildən 31 dekabr 2020-ci ilədək ikinci çərçivə dövrünə təsadüf edir.

TAP Təxirə salınmış Qaz Satışları Razılaşması

AQTŞ SOCAR ilə imzalanmış razılaşma əsasında 1 may 2019-cu ildən 31 dekabr 2020-ci ilədək dövr ərzində (müqavilə müddətinin uzadılması mümkün olmaqla) 2019-cu ildə 3.66 milyard kub metr və 2020-ci ildə 6.4 milyard kub metr həcmində müqavilədə göstərilmiş qiymətlə qaz təqdim etmək öhdəliyini daşıyır.

BTC ilə alqı-satqı müqaviləsi

BTC ilə imzalanmış razılaşma əsasında AQTŞ-nin 2015-ci ildə və müqavilə başa çatanaqədər sonrakı illərdə 0.16 milyard kub metri (BTC-nin illik alışı həcmi azaltmaq hüququ ilə) müqavilədə göstərilmiş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə təmin etmək öhdəliyini daşıyır.

DBV ASM

AQTŞ-nin SOCAR ilə imzalanmış müqavilə əsasında 1 yanvar 2014-cü ildən 30 iyun 2018-ci ilədək dövr ərzində müqavilədə göstərilmiş qiymətlə və aşağıdakı həcmərdə qazla təmin etmək öhdəliyi var: 2015-2017-ci illərdə 1.3 milyard kub metr və 2018-ci ildə 0.64 milyard kub metr.

Şahdəniz HPBS üzrə Podratçı Tərəflər və SOCAR AQTŞ-nin yuxarıda qeyd olunan öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi məqsədilə, AQTŞ-nin gəlir əldə etmədən və zərər çəkmədən zəruri qaz həcmi AQTŞ-yə tədarük etmək və satmaq üçün öhdəlik daşıyır. Bundan əlavə, KHAM-da nəzərdə tutulduğu kimi Şahdəniz HPBS üzrə Podratçı Tərəflər və SOCAR AQTŞ-yə bütün neqliyyat məsrəflərini və üçüncü tərəflərin öhdəliklərini ödəməlidir.

BOTAŞ qaz nəql etmə razılaşması (BOTAŞ QNR)

TANAP BOTAŞ QNR-yə tərəfdir və illik ehtiyat tutumu hasilatın artması dövründə, müqavilədə göstərilirdiyi kimi, 1.9 milyard kub metr (başlanğıc tarixindən etibarən 12 aylıq dövr), 3.8 milyard kub metr (sonrakı 12 aylıq dövr) və başlanğıc tarixindən 24 ay sonra sabitləşmə dövründə 5.7 milyard kub metr təşkil edir. Başlanğıc tarixi 1 may 2018-ci il tarixindən (daxil olmaqla) 30 iyun 2018-ci il tarixinədək (daxil olmaqla) olan dövrə təsadüf edəcək.

AQTŞ və TANAP Qazın nəql edilməsi razılaşması

Razılaşma 17 dekabr 2013-cü il tarixində imzalanmışdır və başlanğıc günü 1 iyul 2019-cu ilə təsadüf edir. İllik ehtiyat tutumu hasilatın artması dövründə 6.1 milyard kub metr (1 iyul 2019), 6.2 milyard kub metr (1 yanvar 2020), 7.2 milyard kub metr (1 aprel 2020), 10.5 milyard kub metr (1 yanvar 2021) və sabitləşmə dövründə 10.5 milyard kub metr təşkil edir (illik ehtiyat tutumu bu QNR-də ilk dəfə 10.5 milyard kub metrə çatdığı tarixdən sonra).

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

AQTŞ, TANAP, TAP və CQBK-də iştirak payları ilə əlaqədar öhdəliklər (davamı)

SOCAR qaz nəql etmə razılaşması (SOCAR QNR)

Bu QNR-ə uyğun olaraq, başlanğıc günü (6 mart 2036-cı il) daxil olmaqla həmin gündən SOCAR TAP AG-yə müqavilədə müəyyən edilmiş düstur əsasında hesablanmış qiymətlə hər bir giriş və çıxış məntəqəsində ehtiyat tutumunun hər bir qeydiyyatı ilə bağlı faktiki aylıq xərcin məbləğini ödəyəcək. TAP AG SOCAR-a yuxarıda göstərilən müvafiq giriş məntəqəsində və çıxış məntəqə(s)lərində təbii qazın nəql edilməsi üçün bir qaz günü üçün kVs ilə ifadə edilmiş qaz sərfinə bərabər olan ehtiyat tutumunu təqdim edəcək: Kipoi giriş məntəqəsində – gündə 287,318,605 kVs; SRG çıxış məntəqəsində – bir qaz günü üçün 242,999,147 kVs; Komotini çıxış məntəqəsində – bir qaz günü üçün 44,319,458 kVs.

Təxirə salınmış alqı-satqı müqaviləsi əsasında öhdəlik

1-ci Qeyddə göstərilədiyi kimi 2014-cü ilin iyul ayında Qrup 2023-cü ilin mart ayında Şahdəniz layihəsində 10% iştirak payının və AQTŞ-də 8% iştirak payının AzSD-dən və CQBK şirkətində 10% iştirak payının AzSCP-dən alınması üçün TSASM imzalamışdır. Razılaşmanın müddəalarına uyğun olaraq Qrup bu alışlar üçün AzSD-yə və AzSCP-yə avans ödəməlidir, nəzərə isə 2023-cü ildə satışdan əvvəlki şərtlər yerinə yetirilməklə Qrupa keçməlidir. 31 dekabr 2014-cü il tarixində Qrup AzSD-yə 559,754 ABŞ dolları məbləğində ödənişlər etmək və 2015-ci ildən 2020-ci ilədək müddətdə Şahdəniz layihəsinin 2-ci mərhələsi ilə əlaqədar ödəmə tələblərinə bərabər mərhələlər üzrə ödənişlər etmək öhdəliyini daşıyır. Bundan əlavə, Qrup AzSCP qarşısında 9,369 ABŞ dolları məbləğində öhdəlik daşıyır və 2015-ci ildən 2020-ci ilədək müddətdə AzSCP-nin CQBK-nin genişləndirilməsi ilə əlaqədar ödəmə tələblərinə bərabər mərhələlər üzrə ödənişlər etmək öhdəliyini daşıyır.

Şahdəniz HPBS və AQTŞ-də payla əlaqədar ASM üzrə potensial öhdəliklər

1-ci Qeyddə göstərilədiyi kimi 2014-cü ilin iyul ayında Qrup Şahdəniz layihəsində 6.67% pay, AQTŞ səhmlərin 5.336%-ni və CQBK şirkətində səhmlərin 6.67%-ni AzSD və AzSCP arasında imzalanmış 29 aprel 2014-cü il tarixli Alqı-Satqı Müqaviləsi ("ASM") əsasında almışdır. Həmin səhm və paylar AzSD və AzSCP tərəfindən Statoil Azerbaijan A.S.-dən tərəflər arasında imzalanmış alqı-satqı müqaviləsi əsasında alınmışdır. 31 dekabr 2014-cü ildə AzSD ilə Statoil Azerbaijan A.S. arasında 29,369 ABŞ dolları məbləğində ödəniləcək vəsaitin müəyyən edilməsi ilə əlaqədar fikir ayrılığı yaranmış və AzSD tərəfindən, HPBS-də nəzərdə tutulduğu kimi, mübahisəli məsələni həll etmək üçün müstəqil ekspertin dəvət edilməsi planlaşdırılırdı. Bu mübahisə Statoil A.S.-nin xeyrinə həll olunarsa, AzSD ekspertin müəyyən etdiyi əlavə ödənişləri aparmalı olacaq və Qrup öz növbəsində satıcı tərəfindən ASM müddəalarına əsasən təqdim olunan Son Ödəniş Hesabatı ilə razılaşmadığı hal istisna olmaqla, ASM üzrə satış qiymətinə ediləcək müvafiq düzəlişlərdən irəli gələn məbləğin ödənilməsinə görə məsuliyyət daşıyacaq. Rəhbərlik hesab edir ki, bu məsələnin həlli Qrupun üzərinə əlavə öhdəliyin qoyulması ilə nəticələnməyəcək.

AQTŞ və BOTAŞ arasında mübahisə

AQTŞ və BOTAŞ arasında mövcud mübahisə kompensasiya qaz təchizatının AQTŞ-nin mövqeyinə əsasən 5 noyabr 2014-cü il tarixinə və BOTAŞ-ın mövqeyinə əsasən 18 oktyabr 2014-cü il tarixinə təsadüf edən başlanma tarixinin müəyyən edilməsi ilə bağlıdır. Kompensasiya qaz təchizatının başlanma tarixi BOTAŞ-ın kompensasiya qazını almaq hüququna təsir edir. Hesab-fakturalar kompensasiya qaz təchizatının başlanma tarixi barədə AQTŞ-nin şərhinə əsasən kəsilməmiş və ödəmələri öz mövqeyinə uyğun olaraq həyata keçirən BOTAŞ tərəfindən mübahisələndirilmişdir.

Mübahisə BOTAŞ tərəfindən Fors Major halı kimi iddia edilən, 2014-cü il ərzində Hanak Kompresor Stansiyasında baş vermiş nasazlıq səbəbindən natamam qaz təchizatı həcmələrinin dəyərləndirilməsinə əsaslanır. BOTAŞ alqı-satqı müqaviləsi Fors Major halının baş verməsini iddia edən tərəfin üzərinə bu cür iddianı sübut etmək üçün tələb edilən təsdiqedic sənədləri və məlumatı təqdim etmək öhdəliyini qoyur.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

24. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)

AQTŞ və BOTAŞ arasında mübahisə (davamı)

AQTŞ Fors Major Hallarına dair iddiaların etibarlılığı üçün kifayət qədər dəlilin BOTAŞ tərəfindən təqdim edilməməsi ilə bağlı bir neçə əsasla Fors Major halı ilə bağlı iddianı rədd etmişdir. BOTAŞ alqı-satqı müqaviləsinə əsasən, əgər tərəflər Fors Major halına dair iddia ilə bağlı öz aralarında mübahisəni həll edə bilmirsə, iş baxılması üçün Ekspertə və ya arbitraja verilə bilər. 3 mart 2015-ci il tarixində AQTŞ Fors Major halı ilə bağlı mübahisələrin baxılması üçün Ekspertə verilməsinə Direktorların razılığını almışdır. Mübahisələndirilən məbləğ mübahisənin həll edilməsinə qədər BOTAŞ-da qalır. AQTŞ hesab edir ki, mübahisə onun xeyrinə həll ediləcək və mübahisələndirilən məbləğ tam həcmdə alınacaq.

25. Cari biznes mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatı

Qrupun əməliyyatları əsasən Azərbaycan və Türkiyə Respublikalarında həyata keçirilir. Yeni inkişaf edən bazar iqtisadiyyatı dövləti olduğu üçün, Azərbaycan Respublikası hal-hazırda daha yetkin bazar iqtisadiyyatına xas olan inkişaf etmiş biznes və tənzimləyici infrastrukturunu yaratmaqdadır.

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa, hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə bu islahatlar və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

2014-cü ilin ikinci yarısında xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinə nəzərə alaraq iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı mövcud olan qeyri-müəyyənliklər Qrupun gələcək maliyyə vəziyyətinə, əməliyyat və biznes perspektivlərinin nəticələrinə mənfi təsir göstərə bilər. Bundan başqa, 26-cı Qeyddə təsvir edildiyi kimi 21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı iri valyutalara nisbətə təxminən 34% devalvasiya etmişdir.

Türkiyə iqtisadiyyatı

Türkiyə iqtisadiyyatının ötən illərin iqtisadi göstəriciləri ilə dəqiq nümayiş etdirilən güclü inkişafı müəyyən dərəcədə Türkiyənin çox asılı olduğu zəifləmiş Avropa bazarlarının təsirinə məruz qalmışdır. Türkiyə hökuməti xarici bazarlarda zəifləməni kompensasiya etmək məqsədilə yerli tələbatı artırmaq üçün yeni siyasət və tədbirlər işləməyə başlamışdır. İl başa çatandan sonra Türkiyə lirası əsas valyutalara qarşı təxminən 21% devalvasiya etmişdir.

Hal-hazırda Qrupun fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Şirkətin nəticələri və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Təqdim olunan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına həmin qeyri-müəyyənliklərin gələcək aydınlaşdırılması nəticəsində meydana çıxacaq düzəlişlər daxil deyildir. Belə düzəlişlər, mövcud olduğu halda, üzə çıxdığı və qiymətləndirilə bildiyi dövrdə hesabatda daxil ediləcəkdir.

26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr

Məzənnə fərqi zərər

21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı ABŞ dollarına və digər əsas valyutalara qarşı təxminən 34% devalvasiya etmişdir. Devalvasiyadan əvvəl və sonra məzənnələr 1 ABŞ dollarına qarşı, müvafiq olaraq, 0.786 AZN və 1.050 AZN olmuşdur. Bundan əlavə, Türkiyə lirası ABŞ dolları və digər əsas valyutalara qarşı orta hesabla 21% dəyərini itirmişdir. Bu hadisə Qrupun gələcək nəticələri və maliyyə vəziyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Rəhbərlik hesab edir ki, Qrupun yaxın gələcəkdə davamlılığını və inkişafını dəstəkləmək üçün tələb olunan bütün tədbirlər görülür.

Cənub Qaz Dəhlizi QSC

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına dair qeydlər (davamı)

(Xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar istisna olmaqla, bütün məbləğlər min ABŞ dolları ilə təqdim edilir)

26. Hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr (davamı)

Səhm kapitalında artım

2015-ci ilin fevral və mart ayları ərzində Qrupun səhm kapitalı 625,000 ABŞ dolları məbləğində artmışdır.

Törəmə müəssisədə payın satılması

13 aprel 2015-ci il tarixində Qrup TANAP Dogalgaz İletim A.Ş.-də payının 30%-ni BOTAŞ-a satmışdır.

16 aprel 2015-ci il tarixində Qrup TANAP Dogalgaz İletim A.Ş.-də payının 12%-ni BP Pipelines (TANAP) Limited-ə satmışdır.